

Opiskeluhuoltosuunnitelma

Ruskon kunta

30.8.2023

RUSKON KUNTA

Sisällys

JOHDANTO.....	3
1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT.....	6
1.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta	6
1.2 Opiskeluhuollon palvelut Ruskolla	7
1.2.1 Psykologipalvelut.....	8
1.2.2 Kuraattoripalvelut.....	8
1.2.3 Terveystuoltopalvelut	9
2. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT	10
2.1 Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	10
2.2 Opiskelu huoltoryhmät.....	10
2.3 Moniammatilliset toimijat osana yhteisöllistä opiskelu huoltoa	11
2.3.1 Oppilaan ohjaus ja nivelvaiheyhteistyö	11
2.4 Läsnäolon vahvistaminen, poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen	15
2.5 Ehkäisevä päihde- ja mielenterveys työ	15
2.6 Koulu ympäristöjen terveellisyys, turvallisuus ja koulu yhteisön hyvinvointi.....	16
2.6.1 Koulu ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset	16
2.6.2 Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen kanssa	16
2.6.3 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	16
2.7 Muu yhteisöllistä opiskelu huoltoa tukeva toiminta.....	17
3. YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO	19
3.1 Yksilökohtaisen opiskelu huollon järjestäminen	19
3.1.1 Oikeus saada opiskelu huollon palveluita (15 ja 16 §)	19
3.1.2 Opiskelu huollon tiimi.....	20
3.2 Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminta	20
3.3 Opiskelu huollon kertomukset	22
3.4 Opiskelu huollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä .	22
3.5 Koulu terveyden huollon laajat terveystarkastukset	23
3.6 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa	23
4. Yhteistyö oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	23
4.1 Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa	23
4.2 Yhteistyö monialaisten toimijoiden kanssa	24
4.2.1 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) perhekeskus palvelut	24

4.2.2 Soihtu-yksikkö.....	25
4.2.3 Kehitysneuvola.....	26
4.2.4 Varhan lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikka.....	26
4.2.5 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä	26
4.2.6 Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä (JoPo)	27
4.2.7 Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä.....	28
4.2.8 Opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opiskeluhoitosuunnitelman laadinnassa ja yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnittelussa.....	29
4.3 Yhteistyö oppilaiden ja heidän perheidensä kanssa	29
4.3.1 Opiskeluhoillon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille	29
5. SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI	31
5.1 Järjestyssäännöt	31
5.2 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä	31
5.2.1 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet	31
5.3 Kriisisuunnitelma ja kriisiryhmän toiminta.....	32
6. OPISKELUHOILTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN	32
7. LIITTEET	33

JOHDANTO

Oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013) astui voimaan 1.8.2014. Laki koskee esi- ja perusopetuksen oppilaita sekä 2. asteen opiskelijoita. Lain tarkoituksena on (2§):

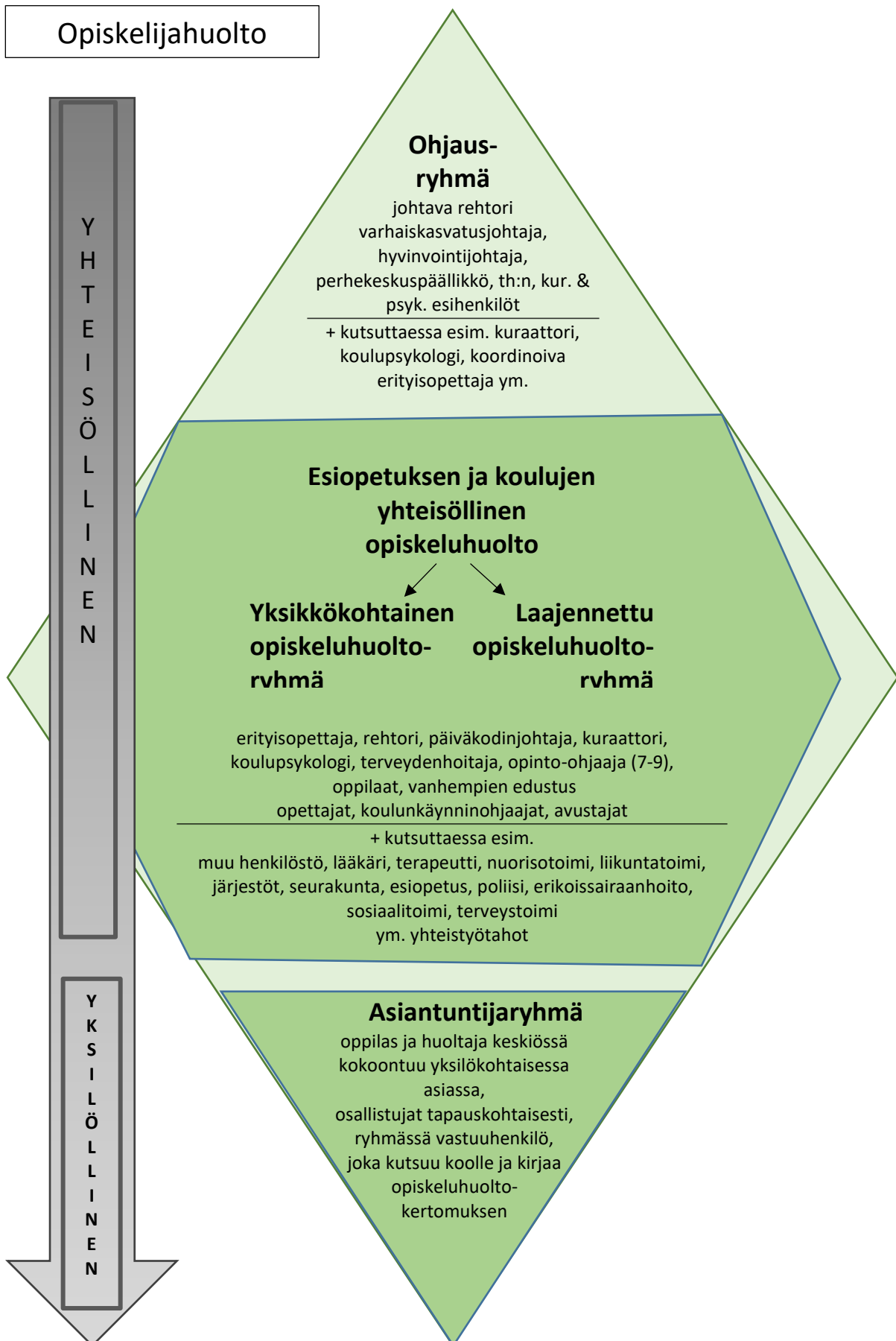
- 1) edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä;
- 2) edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä;
- 3) turvata varhainen tuki sitä tarvitseville;
- 4) turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu;
- 5) vahvistaa opiskeluhoollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan (OHL 3§) opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhooltoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän **opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto** sekä **opiskeluhoollon palvelut**, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluhoollon toteutetaan ensisijaisesti **ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona**. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus **yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon**. Opiskeluhoollon toteutetaan opetustoimen sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (jatkossa Varha) monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Tässä suunnitelmassa on kuvattu kunnan opiskeluhoollon kokonaisuudessaan, käytännöt ja periaatteet. Opiskeluhoollon yleiset periaatteet on määritelty kunnan opetussuunnitelmassa.

Taulukko 1. Opiskeluhoollon järjestämisen rakenne Ruskolla

Laki edellyttää suunnitelmallista opiskeluhoitoa niin kunta-, oppilaitos- kuin yksilötasolla (taulukko 1). Kuntatasolla on perustettu *opiskeluhoillon ohjausryhmä*, johon kuuluvat johtava rehtori (koollekutsuja), varhaiskasvatusjohtaja, hyvinvointijohtaja, perhekeskuspäällikkö, terveydenhoitajien, kuraattorien ja koulupsykologin lähiesihenkilöt. Ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja se vastaa opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista mahdollistamalla yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteuttamisen Ruskon kunnassa lain edellyttämällä tavalla. Ohjausryhmä voi konsultoida tarvittaessa koordinoivaa erityisopettajaa, koulupsykologia, kuraattoria tai muita asiantuntijoita. Ohjausryhmän jäsenet vastaavat myös oman toimialansa osalta Ruskon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisestä.

1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT

1.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Rusko on maaseutumainen kunta, 6422 asukasta, josta lukuvuonna 2023-24 esiopetusikäisiä on n. 90 ja peruskoululaisia n. 830. Esiopetusta antavia yksiköitä on kolme, alakouluja on kaksi ja yksi yläkoulu. Ruskon kunta on alueena melko yhtenäinen, maahanmuuttajien määrä on valtakunnallista keskiarvoa vähäisempi ja myös vuokra-asuntojen määrä kunnassa on vähäinen.

Oppilasmäärä Ruskon kunnan perusopetuksessa tulee lähivuosina kasvamaan jonkin verran ja lisäksi muuttoliikenne saattaa vaikuttaa oppilasmääriin.

Ruskolla palveluiden saatavuus perusopetuksen oppilaiden perheille on heikkoa sijaintinsa vuoksi. Lastensuojelun, perheneuvolan ja psykiatrian poliklinikat sijaitsevat Raisiossa, jonne esimerkiksi julkisilla kulkuneuvoilla on vaikea päästä.

Kouluikäymättömien oppilaiden osuus on kasvanut koronan jälkeisinä vuosina. Oppilaiden poissaolot ovat lisääntyneet. Samoin terveydellisistä syistä tehtyjen lyhennettyjen viikkotyöaikapäätösten määrä on kasvanut. Lyhennetty viikkotyöaika johtaa monen oppilaan kohdalla päätötodistuksen saamisen viivästymiseen. Samat oppilaat jäävät pois oman ikäluokan ryhmästä, mikä aiheuttaa syrjäytymistä.

Ruskon kunnassa tuen oppilaita oli 1.8.2023 perusopetuksen oppilaista tehostetun tuen oppilaita 14,8% ja erityisen tuen oppilaita 12,1%. Erityisen tuen oppilaiden määrän tulisi olla pienempi verrattuna tehostettuun ja yleiseen tukeen. Tuen portaiden siirrot ja päätösten uusimiset tulee käsitellä moniammatillisesti: opiskeluhuollon työntekijä mukana, mikä vaatii myös resurssien huomioimista.

Koulu	Oppilasmäärä 1.8.2023	Tehostettu tuki	Eriytinen tuki
Apilan esiopetus	20	10,0 %	5,0 %
Hiidenvainion esiopetus	47	17,0 %	8,5 %
Laukolan esiopetus	20	9,5 %	4,8 %
Hiidenvainio	142	10,6 %	12,7 %
Kirkonkylä	284	15,8 %	8,1 %
Laukola	158	19,0 %	17,1 %
Maunu	241	13,3 %	13,3 %

Eriytisen tuen pienryhmäopetusta annetaan vuosiluokille 1-2 Kirkonkylän koulun Hiidenvainion yksikössä joustavan alkuopetuksen luokassa sekä Kirkonkylän koulun vaativan erityisen tuen pienluokassa. Laukolan kouluun on keskitetty erityisen tuen pienluokat vuosiluokilla 3-6. Maunun koulussa toimii lukuvuonna 2023-24 kolme erityisen tuen pienryhmää. Laaja-alaista erityisopetusta antaa 1 erityisopettaja. Pienryhmien lisäksi sekä Kirkonkylän, Hiidenvainion ja Laukolan kouluilla työskentelee laaja-alainen erityisopettaja.

Esiopetuksessa toimitaan inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ja toiminta tapahtuu varhaiskasvatusryhmissä esiopetusta tarjoavissa päiväkodeissa. Kunnan yksiköiden esiopetuksessa toimii kaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa.

Ruskon kunnassa toimii vastaava kuraattori, kuraattori ja koulupsykologit sekä kouluterveydenhoitajat, joista yksi on Hiidenvainion, Kirkonkylän ja Maunun kouluilla ja yksi osa-aikaisesti Kirkonkylän ja yksi osa-aikaisesti Laukolan kouluilla. Opiskeluhoollon ammattilaiset ovat mukana yhteisöllisessä opiskeluhoollonossa sekä vastaavat yksilöllisistä palveluista osaltaan. Koulukuraattorit ja –psykologi vastaavat perusopetuksen opiskeluhoollon lisäksi vastaavista palveluista esiopetuksessa. Palveluiden piiriin voi itse hakeutua tai koulun henkilöstö voi ohjata oppilaan ja hänen perheensä palveluiden käyttäjäksi. Palveluiden kirjaukset tehdään potilas- tai asiakasrekistereihin.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon ammattihenkilöstö osallistuu koulujen yhteisöllisiin opiskeluhoolloryhmien kokouksiin, joissa suunnitellaan, toimeenpannaan, arvioidaan ja kehitetään koulun opiskeluhoolltoa. Opiskeluhoolltoa tulee toteuttaa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko esiopetus- ja kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoolltotyönä.

Opiskeluhoollon palveluiden toimiva kokonaisuus edellyttää yhteistyön tekemistä yhteisöllisen opiskeluhoollon toimijoiden kesken. Tulevaisuudessa opiskeluhoollon yhteistyö niin yksiköiden sisäisen yhteistyön tekemiseen (esim. yksilökohtaisen opiskeluhoollon henkilöstön ja opettajien väliset konsultoinnit) kuin yksiköiden ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa tulee ottaa huomioon resurssien kohdentamisessa.

1.2 Opiskeluhoollon palvelut Ruskolla

Oppilasmäärät koulutusasteittain, tiedot arvioitu elokuun 2023 oppilasmäärän mukaan.

			HTV			
	oppilas- määrä		terveyden- hoitaja	koulu- lääkäri	kuraattori	psykologi
	913		1,6	0,2	1,55	1,16
Apilan esiopetus	20		lastenneuvolan th	0,2	0,02	0,02
Hiidenvainion esiopetus	47		lastenneuvolan th		0,07	0,06
Laukolan esiopetus	20		lastenneuvolan th		0,03	0,03
Hiidenvainion koulu, 1-2	142		0,1		0,20	0,18
Kirkonkylän koulu, 3-6	284		0,6		0,51	0,36
Laukolan koulu, 1-6	158		0,4		0,24	0,20
Maunun koulu, 7-9	241		0,5		0,47	0,31

1.2.1 Psykologipalvelut

Koulupsykologi on terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka tehtävänä koulussa on tukea oppilaiden psyykkistä hyvinvointia, ennaltaehkäistä ongelmia ja puuttua havaittuihin vaikeuksiin. Ruskon kunnassa toimii kaksi koulupsykologia, joista toinen on kokoaikainen ja toinen osa-aikainen. Koulupsykologien vastuulla ovat opiskeluhuollon psykologipalvelut. Lukuvuonna 2023-2024 koulupsykologien vastuulla on n. 915 oppilasta (kaksi alakoulua, yläkoulu ja kolme esiopetusyksikköä). Psykologien osalta 1.8.2023 voimaan tuleva mitoitus määrittää yhtä psykologia kohden 780 opiskelijaa.

Koulupsykologin tehtävät:

- yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja toteuttamiseen osallistuminen esi- ja peruskouluissa
- konsultaatio ja ohjaus vanhemmille ja opettajille
- oppilaiden tukikeskustelukäynnit ja lyhytkestoiset hoidolliset interventiot
- oppilasryhmien kanssa työskentely
- peruskouluikäisten ja esikoululaisten kognitiiviseen, emotionaaliseen ja sosiaaliseen kehitykseen, oppimiseen ja mielenterveyteen liittyvät tutkimukset, lausunnot ja tuen suunnittelu yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja opettajien sekä muiden asiantuntijoiden kanssa
- läheteiden laatiminen yhteistyössä koululääkärin kanssa erikoissairaanhoidon lasten- ja nuorisopsykiatrian ja lastenneurologian tutkimus- ja hoitajaksoille

1.2.2 Kuraattoripalvelut

Koulukuraattori on koulussa toimiva sosiaalialan ammattilainen, jonka tehtävänä koulussa on edistää oppilaiden hyvinvointia sekä tukea ja auttaa oppilaita koulunkäynnissä yhteistyössä kotien kanssa. Ruskon kunnassa toimii kaksi koulukuraattoria, joiden vastuulla ovat opiskeluhuollon kuraattoripalvelut. Lukuvuonna 2023-2024 koulukuraattorien vastuulla on n. 915 oppilasta (2 alakoulua, yläkoulu ja 3 esiopetusyksikköä). Koulukuraattorien osalta 1.1.2023 voimaan tullut mitoitus määrittää yhtä kuraattoria kohden 670 opiskelijaa.

Koulukuraattori

- yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja toteuttamiseen osallistuminen esi- ja peruskouluissa
- konsultaatio ja ohjaus vanhemmille ja opettajille
- oppilaiden tukikeskustelukäynnit ja kiusaamisselvittelyt
- oppilasryhmien kanssa työskentely
- palveluohjaus ja verkostoyhteistyö esim. nuorisotoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden koulun ulkopuolisten tahojen kanssa
- peruskouluikäisten ja esikoululaisten sosiaaliset selvitykset ja lausunnot sekä tuen suunnittelu yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja opettajien sekä muiden asiantuntijoiden kanssa

Vastaava kuraattori

- em. lisäksi
- sosiaalityön konsultointi kunnassa
- opiskeluhuollon edustaja tarvittaessa erityisopettajakouksissa
- Ruskon opiskeluhuollon tiimin koordinointi
- Ruskon opiskeluhuollon edustaja kehittämishankkeissa ja työryhmissä
- Ruskon opiskeluhuollon edustaja yhteisiä suunnitelmia ja toimintamalleja tehtäessä
- tiedottamisvastuu opiskeluhuollon palveluista
- yhteistyön suunnittelu Ruskon, Raision ja Naantalien perhekeskuksen, opiskeluhuollon ja Varhan muiden toimijoiden kanssa (mm. lapsiperheiden sosiaalityö, lastensuojelu, Soihtu-tiimi, lasten- ja nuorten psykiatrinen pkl)

- yhteistyön suunnittelu opiskeluhuollon ja Ruskon toimijoiden kanssa (mm. koulutoimi, nuorisotoimi, srk)
- Ruskon, Raision ja Naantalin vastaavien kuraattorien tiimi: tiedon välittäminen Ruskon toimijoille, yhtenevät käytännöt koko alueella
- harjoittelijatyö

1.2.3 Terveysterveystarjonta

Kouluterveydenhuolto on perusterveydenhuollon tarjoamaa lakisääteistä terveydenhoitoa sekä olennainen osa opiskeluhoitoa. Terveystarjontaja ja lääkäri vastaavat terveyskeskuksen tarjoamasta maksuttomasta kouluterveydenhuollosta. Terveystarjontan henkilöstö toimii yhteistyössä oppilaan hoitajien, muun opiskeluhoollon henkilöstön sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Kouluterveydenhuollossa henkilöstömitoitussuositus on yksi kokopäiväinen terveydenhoitaja 460 oppilasta kohden ja kokopäiväistä koululääkäriä kohden korkeintaan 2100 koululaista. Mitoitussuositus on laskettu palvelujen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. (Ks. thl.fi)

Ruskon kouluterveydenhuollon terveydenhoitajaresurssi on 1,6 henkilöä. Maunun, Kirkonkylän ja Hiidenvainion kouluilla toimii yksi kokopäiväinen terveydenhoitaja. Laukolan koululla terveydenhoitaja on kahtena päivänä viikossa.

Kouluterveydenhoitaja

- vastaa kouluterveydenhuollon tiedottamisesta
- huolehtii oppilaiden terveydenhoidosta ja vuosittaisista terveystarkastuksista
- tapaa hoitajat lääkärin kanssa laajoissa terveystarkastuksissa 1., 5. ja 8. luokalla
- seuraa ja tukee oppilaan kasvua ja kehitystä
- tukee oppilasta pitkäaikaissairauksissa
- antaa ensiapua koulutapaturmissa
- hoitaa sairausvastaanottoa siltä osin kun sairastuminen on tapahtunut koulupäivän aikana
- ohjaa oppilaan tarpeen mukaan koululääkärin tai muun asiantuntijan luokse jatkotutkimuksiin
- on osa yhteisöllistä opiskeluhoitoryhmää
- tekee terveydenedistämistyötä yksilötapaamisissa sekä oppilasryhmille suunnatuilla oppitunneilla
- edistää, seuraa ja valvoo oppilaiden työoloja ja koulutyön turvallisuutta yhdessä koulun edustajien ja terveystarkastajien kanssa
- toimii yhteistyössä terveystoimen eri ammattiosaajien kanssa sekä kaupungin muun henkilöstön kanssa
- on tarvittaessa yhteydessä sosiaalitoimeen ja lastensuojeluun

Koululääkäri

- tekee oppilaan laajennetun terveystarkastuksen yhdessä terveydenhoitajan kanssa 1., 5. ja 8. luokalla
- ohjaa oppilaan tarvittaessa jatkotutkimuksiin
- osallistuu moniammatilliseen opiskeluhoitotyöhön

Hammaslääkäri ja suuhygienisti

- suun määräraikaistarkastukset 1., 5. ja 8. vuosiluokalla
- muutoin suun terveystarkastukset henkilökohtaisen suunnitelman mukaan

2. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko kouluyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa toteuttaa koko koulun henkilökunta sekä muut lasten ja nuorten kanssa työskentelevät toimijat. Yhteisölliseen opiskeluhooltoon sisältyy myös esiopetuksen, koulun ja kodin välinen yhteistyö.

2.1 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Joka toinen vuosi toteutettavan *kouluterveyskyselyn* tuloksia hyödynnetään yhteisöllisen opiskeluhoollotyön seurannassa, arvioinnissa ja toteuttamisessa. Kouluterveyskyselyyn vastaavat kaikki kunnan 4. ja 5. luokkien sekä 8. ja 9. luokkien oppilaat.

Oppilaat vastaavat vuosittain kiusaamista kartoittavaan *KIVA-kyselyyn* (kevät) ja *kunnan omaan kiusaamiskyselyyn* (syksy).

Oppilaille laaditaan lukuvuoden teemaan liittyviä kyselyitä palautteen saamiseksi toteutetuista yhteisöllisistä tapahtumista ja toiminnoista. Kyselyiden vastaukset käsitellään yhteisöllisen opiskeluhoollon tapaamisissa. Lukuvuoden 2022-2023 aikana oppilaiden tuntemuksia ja ajatuksia kerättiin Edulyzer-palvelulla, jonka botti ilmestyi yläkouluun ja 5.-6.-luokkalaisille oppilaille kahdesti viikossa kysymyksineen. Palvelu kerää spesifioitua hyvinvointitietoa aiheista pedagoginen hyvinvointi, oppiminen, motivaatio ja kouluviihtyvyys. Palvelun käyttöä jatketaan lukuvuoden 2023-2024 ajan.

2.2 Opiskeluhoolloryhmät

Ruskon kunnassa yhteisöllinen opiskeluhoollto toimii jokaisessa esi- ja perusopetusta antavassa yksikössä. Kunkin yksikön yhteisöllistä opiskeluhoollotyötä johtaa yksikön rehtori ja/tai päiväkodinjohtaja. Kokoonkutsujana toimii erityisopettaja. Yhteisöllisen opiskeluhoollon tapaamisiin kutsutaan koulun oman henkilökunnan ja oppilaiden edustuksen (oppilaskunnan hallitus) lisäksi kouluterveydenhoitaja, -psykologi, –kuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja, hooltajien ja oppilaskunnan edustajat. Tarvittaessa mukaan kutsutaan myös sidosryhmien edustajia, kuten esim. nuorisotoimen, ruokapalveluiden, hooltajien (vanhempainyhdistyksen), sosiaalipalveluiden, poliisin, seurakunnan tai järjestöjen edustajia. Esiopetuksen opiskeluhoollon tapaamisiin kutsutaan esiopettajat, päiväkodinjohtaja ja hooltajan edustus.

Syksyn ensimmäisessä tapaamisessa päätetään lukuvuoden kokoontumisajat ja käydään läpi vuosikello/lukuvuoden toimintasuunnitelma. Tammikuussa tarkennetaan kevään ohjelmaa. Kevään viimeisessä tapaamisessa sovitaan syksyn ensimmäinen tapaamisajankohta ja arvioidaan kuluneen lukuvuoden opiskeluhoollotyöskentelyä. Jokaisen yksikön yhteisöllinen opiskeluhoollto kokoontuu lukuvuoden aikana vähintään kolme kertaa. Erityisopettaja laatii kokoontumiseen esityslistan ja tekee tapaamisesta muistion Teams-sovellukseen.

Yksikkökohtaisten opiskeluhoollon tapaamisten lisäksi kaksi kertaa lukuvuodessa järjestetään ns. laajennetut yhteisöllisen opiskeluhoollon tapaamiset, joissa käsitellään koko kuntaa koskevia teemoja. Koko kunnan yhteisöllistä opiskeluhoollotyötä johtavat johtava rehtori ja varhaiskasvatusjohtaja. Laajennetun opiskeluhoollon tapaamisten kokoonkutsujana toimii koordinoiva erityisopettaja, joka tekee kokouksesta myös muistion. Kokoukset pidetään Teams-kokouksina.

2.3 Moniammatilliset toimijat osana yhteisöllistä opiskeluhuoltoa

Yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön sisältyy myös yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Kunnan nuorisotyöntekijät pitävät viikoittain päivystystä yläkoulussa ja osallistuvat tarvittaessa muutoinkin yläkoulun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen. Alakouluilla nuorisotyöntekijät käyvät esittäytymässä ja tiedottamassa esim. tulevista kesäleireistä ym. tapahtumista.

Koulunuorisotyöntekijän työnkuva muotoillaan rekrytoinnin yhteydessä kesän 2023 aikana.

Ruskon seurakunta on mukana yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä mm. järjestämällä kouluissa säännöllisesti aamunavauksia. Koulutoimen, nuorisotoimen ja seurakunnan yhteistyönä järjestetään vuosittain 7. luokkalaisille ryhmäytymisiltapäivät, joilla pyritään parantamaan uusien luokkien ryhmäytymistä ja parantamaan näin luokan ilmapiiriä ja työrauhaa. Koulun ulkopuolisia tahoja voidaan käyttää opetustuokioiden toteuttamisessa oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Sosiaalitoimen edustus on ollut mukana ajoittain laajennetussa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa sosiaalitoimi on mm. tiedottanut koko kunnan opiskeluhuollon henkilöstöä ajankohtaisista, sosiaalitoimeen sekä sosiaali- ja koulutoimen yhteistyöhön liittyvistä asioista.

2.3.1 Oppilaan ohjaus ja nivelvaiheyhteistyö

Oppilaan ohjaus

Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisuuden kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oltava mahdollisuus saada tietoa opetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan oppimiselle ja tulevaisuudelle.

Jokaiselle oppilaalle tarkoitettu jokapäiväinen oppilaanohjaus tarkoittaa siis sitä, että jokainen opettaja kantaa kasvattajan vastuunsa ja tukee oppilasta kaikin keinoin saavuttamaan parhaansa opettamisensa aineissa. Lisäksi oppilaanohjaus tarkoittaa kaikkien koulussa oppilaan kanssa toimivien aikuisten yhteistyötä. Yläkoulussa oppilaanohjausta opiskellaan erillisenä oppiaineena. Ohjauksessa käsitellään opiskelutaitoja, koulunkäyntiä, itsetuntemusta, jatko-opintomahdollisuuksia, ammatteja ja työelämää. Tavoitteena on varmistaa kaikille sijoittuminen jatko-opintoihin ja siten ehkäistä syrjäytymistä.

Nivelvaiheiden toimintojen kuvaus

Yhteistyö koulutuksen nivelvaiheissa on tärkeä, jotta oppilaan yhtenäinen koulupolku varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle saadaan mahdollisimman sujuvaksi. Välttämättömien tietojen välittäminen opetuksen asianmukaiseksi järjestämiseksi on jokaisen toimijan velvollisuus. Näin taataan tukitoimien jatkuvuus myös siirtymävaiheissa. Erityistä huomiota kiinnitetään esiopetuksen henkilöstön, tulevan opettajan ja kodin yhteistyömuotojen vakiinnuttamiseen lapsen siirtyessä esiopetuksesta kouluun (Taulukko 3). Tiedonsiirto välttämättömien tietojen osalta tapahtuu Wilma-järjestelmässä, johon yleisen tuen oppilaista tiedot on kirjattu leops:iin, tehostetun tuen oppilaista oppimissuunnitelmaan ja erityisen tuen oppilasta HOJKS:iin.

Varhaiskasvatuksen opettajat yhdessä erityisopettajien ja opiskeluhuoltohenkilökunnan kanssa tekevät luokkakoeohdotukset, joiden pohjalta rehtori vahvistaa tulevat ekaluokat. Tehostetun ja erityisen tuen maalisi- huhtikuusiin päivityspalaveriin kutsutaan tarvittaessa koulun rehtori, erityisopettaja ja koulupsykologi mukaan. Henkilökohtaisilla tapaamisilla opetushenkilöstön ja vanhempien kanssa varmistetaan tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tietojen siirtyminen kouluun. Koulutulokkaat huoltajineen tutustuvat tulevaan kouluunsa toukokuussa.

Taulukko 3. Nivelvaiheen käytännöt ja tuki siirryttäessä esiopetuksesta alkuopetukseen

Ajankohta	Mitä tapahtuu?	Miten menetellään?	Vastuuhenkilö
tammi-helmikuu	Kouluun ilmoittautuminen Koulun erityisopettajan vierailut eskariryhmissä	Wilma-järjestelmän kautta Toimintatuokiot	Huoltajat Koulun erityisopettaja
maaliskuu	Esiopetuksen opettajat ja erityisopettajat tekevät alustavat luokkajakoehdotukset Tehostetun tuen tarkistukset	Pedagogiset asiakirjat Wilmaan ajantasalle.	Rehtorit ja päiväkodinjohtaja Esiopetuksen opettajat ja varhaiskasvatuksen erityisopettajat/joustavan alkuopetuksen opettaja
huhtikuu-toukokuu	Kouluun tutustumiset, samanaikaisesti infotilaisuus vanhemmille. Kuraattori vierailee eskariryhmissä kouluun tutustumisen jälkeen Tiedonsiirtopalaveri tulevan opettajan kanssa. Tehostetun ja erityisen tuen oppilaille tarvittaessa yksilökohtaiset siirtopalaverit. Hojks:t tarkistettu	Oppilaat tulevan opettajansa kanssa tutustumassa koulutyöhön. Vanhemmille infoa koulun käytänteistä ja oppilashuollosta. Opiskeluhuollon henkilöstö esittäytyy. Toiminnallisia harjoitteita koulun aloitukseen liittyen Koulunkäynnin kannalta välttämättömien tietojen siirto opettajalle luokittain. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja muut pedagogiset asiakirjat Wilmassa.	Rehtorit, erityisopettaja, tulevien 1. luokkien opettajat, kouluterveydenhoitaja, -psykologi ja -kuraattori Kuraattori Esiopetuksen opettajat ja tuleva luokanopettaja Kokoonpanosta sovitaan yksilökohtaisesti Varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja koulun erityisopettaja

kesäkuu	1.luokkalaisten terveystarkastus		Terveystarkastaja
1. luokan syksy	1. luokkalaisten lääkärin-tarkastus		Koululääkäri ja terveystarkastaja

Taulukko 4. Nivelvaiheen käytännöt ja tuki siirryttäessä alakoulusta yläkouluun

Ajankohta	Mitä tapahtuu?	Miten menetellään?	Vastuuhenkilö
maaliskuu	Minä-aine Infotunnit Siirtopalaverit Luokkajaot	Jokainen 6. luokkalainen kirjoittaa itsestään Minä-aineen tulevalle luokanvalvojalleen. Jokaiselle 6. luokalle pidetään infotunnit yläkoulussa opiskelusta ja opiskeluhuollon tuesta. Luokanopettajan kanssa käydään keskustelu, jossa siirretään koulunkäynnin kannalta välttämättömät tiedot yläkouluun.	Luokanopettaja Erityisopettajat, opiskeluhuolto Luokanopettaja, erityisopettaja, kuraattorit Rehtori
toukokuu	Tulevien 7. luokkalaisten ja heidän vanhempien tutustumisilta. Tutustumiskäynti yläkouluun	Tulevat 7. luokkalaiset saavat tietää oman luokkansa ja tapaavat oman luokanvalvojansa. Tukioppilaat vetävät luokissa tutustumis- ja ryhmäytymisharjoitteita. Vanhemmat tapaavat nuorensa tulevan luokanvalvojan ja kiertävät oman luokkansa vanhempien kanssa infopisteissä saamassa tietoa oppilaan tuesta, opiskelusta yläkoulussa ja oppilashuollosta. Jokainen 6. luokka käy vierailulla yläkoulussa.	Tulevien 7.luokkien luokanvalvojat, opinto-ohjaaja, rehtori, erityisopettaja, terveydenhoitaja, koulupsykologi, kuraattori ja tukioppilaat Rehtori, tukioppilaat ja luokanopettaja
elokuu	Aineenopettajien info	Tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden koulunkäynnin kannalta välttämättömien tietojen	Erityisopettaja, oppilasta opettavat opettajat

	Luokanvalvojien info	siirto oppilasta opettaville opettajille. Koulunkäynnin kannalta välttämättömien tietojen siirto oman valvontaluokan oppilaista luokanvalvojalle.	Erityisopettaja ja luokanvalvoja
elo-syyskuu	7.luokkien ryhmäytysiltapäivät	Jokainen 7. luokka viettää yhden iltapäivän Kirkkotuvan maastossa ryhmäytystoiminnan parissa.	Opiskelushuolto, koulunuorisotyöntekijä, nuorisotyöntekijät, srk, tukioppilaat, 7.luokkien luokanvalvojat

SUUNNITELMA: Terveystarkastaja kutsuu 7. luokalle siirtyvät Laukolan koulun oppilaat vanhempineen terveystarkastukseen ennen lukukauden alkua tutustuakseen nuoreen ja hänen perheeseensä. Kirkonkylän koulusta siirtyvät oppilaat tarkastetaan syyslukukauden aikana.

Taulukko 5. Nivelvaiheen käytännöt ja tuki siirryttäessä yläkoulusta toisen asteen oppilaitokseen

Ajankohta	Mitä tapahtuu?	Miten menetellään?	Vastuuhenkilö
syyskuu-toukokuu	Tehostettu oppilaanohjaus	Opinto-ohjaaja tarjoaa tehostettua opinto-ohjausta jatkokoulutusvalinnan tueksi sitä tarvitseville.	Opinto-ohjaaja
marras-helmikuu	Oppilaitosvierailuja oppilaan henkilökohtaisen tarpeen ja jatko-opintosuunnitelman mukaan	Oppilas/huoltajat tai opinto-ohjaaja sopii oppilaitoksen kanssa tutustumispäivästä	Opinto-ohjaaja
helmi-maaliskuu	Yhteishaku	Huoltaja ja oppilas allekirjoittavat hakusuunnitelman, oppilas tekee hakemuksen koulussa tai kotona	Opinto-ohjaaja
kesäkuu	Yhteishaun tulokset, jälkiohjaus ilman koulutuspaikkaa jääville	Opinto-ohjaajalla vastaanottopäivä kesäkuussa Maunun koululla	Opinto-ohjaaja

Perusopetuksesta toiselle asteelle tai nivelvaiheen koulutukseen siirtymisessä tärkeä rooli on opinto-ohjaajalla yhdessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Opinto-ohjaaja tukee ja ohjaa oppilasta valintojen tekemisessä ja on yhteistyössä toisen asteen oppilaitoksiin ja työelämään. Oppilaille, jotka tarvitsevat lisätukea koulutus- ja uravalintojen tueksi, tarjotaan tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta.

Eriyisen ja tehostetun tuen oppilailla siirtoprosessia varten laaditaan Wilmassa tiedonsiirtolomake, jonka avulla oppimisen kannalta välttämättömät tiedot siirretään tulevaan jatko-opiskelupaikkaan.

2.4 Läsnäolon vahvistaminen, poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen

Vanhempien on huolehdittava siitä, että lapsi käy säännöllisesti koulussa. Kun oppilas jää saapumatta kouluun, on huoltajan velvollisuus ilmoittaa opettajalle poissaolosta Wilman kautta. Huoltaja kuittaa poissaolon joko luvalliseksi tai luvattomaksi riippuen siitä, onko huoltaja antanut oppilaalle luvan jäädä hyväksyttävästä syystä pois koulusta. Etukäteen anottujen lomien osalta oppilaan on yhdessä huoltajan kanssa huolehdittava siitä, että mahdolliset opettajalta etukäteen saadut koulutehtävät tehdään ennen lomamatkaa, lomamatkan aikana tai välittömästi lomalta palattua.

Esiopettaja/luokanopettaja/luokanvalvoja seuraa poissaoloja säännöllisesti ja niiden kokonaismäärän ylittäessä 50 tuntia, ottaa opettaja yhteyttä huoltajaan joko puhelimitse tai Wilman välityksellä. Opettaja selvittää tällöin poissaolojen syitä ja oppilaan tuen tarvetta sekä huoltajan huolen määrää poissaoloihin liittyen. Tähän opettaja voi käyttää valmista Wilman viestipohjaa. Esiopetuksessa huoltajan kanssa arvioidaan, kuinka esiopetuksen tavoitteet toteutuvat.

Mikäli huoltaja ei tässä vaiheessa koe oppilaan tarvitsevan tukea tai poissaolojen lisäselvittelyä, tilannetta jäädään seuraamaan. 100 ja 150 tunnin poissaolomäärän ylityessä oppilaan pedagogisen tuen tarve selvitetään automaattisesti ja hänet ohjataan tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhoillon tuen piiriin. Opettaja voi tällöin huoltajan ja/tai oppilaan suostumuksella ilmoittaa huolensa opiskeluhoillon tiimiin, jossa sovitaan jatkotyöskentelystä tai opettaja kokoaa yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa *monialaisen asiantuntijaryhmän*, johon voivat em. lisäksi kuulua esimerkiksi

- kouluterveydenhuolto (terveydelliset syyt)
- koulupsykologi tai –kuraattori (tunnesyyt ja sosiaaliset syyt)
- erityisopettaja, joka selvittää mahdollisia oppimisvaikeuksia ja antaa tarvittaessa erityisopetusta)
- koulunkäynninohjaaja (esim. muut käytännön järjestelyt)

Monialainen asiantuntijaryhmä seuraa tilannetta ja jos poissaolot jatkuvat tarjotuista ja annetuista tukitoimista huolimatta, perhettä ohjataan koulun ulkopuolisten tukien piiriin ja tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.

Opettaja kirjaa poissaolojen selvittämiseen liittyvän yhteydenoton Wilman yhteydenotot-sivulle.

2.5 Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö

Yhteisöllisenä työmuotona päihteidenkäytön ehkäisemisessä järjestetään loppukeväästä kaikille 6. luokille ja syksyisin ehkäisevän päihdetyön viikolla kaikille 7. luokille kuraattorin ja nuorisotyöntekijöiden pitämät oppitunnit päihdekasvatuksesta. Lisäksi tavoitteena on, että nuorisotyöntekijät pitävät päihdekasvatusta 8. luokkien oppilaille. Ajoittain kouluilla järjestetään myös teemaan liittyviä luentotilaisuuksia ja vanhempainiltoja.

Yksilötason työ päihteidenkäytön ennaltaehkäisyssä ja käyttöön puuttumisessa tapahtuu pääosin oppilaiden terveystarkastuksissa. Terveystarkastuksissa terveysneuvonnan yhtenä aihealueena on tupakoinnin ja alkoholin sekä muiden päihteiden käytön ehkäisy.

Terveystarkastuksissa käytetään päihteidenkäytön arviointiin nuorten päihdemittaria (Adolescents' Substance Use Measurement, ADSUME). Se on tarkoitettu työvälineeksi nuorten (8. ja 9. luokka)

päihteettömyyttä edistävään keskusteluun varhaisen puuttumisen mallissa. Päihdemittarin lisäksi Ruskolla on käytössä toimintakaavio interventiosuosituksista ja päihteidenkäytön seurannasta (Liite 2).

Vanhempien päihteidenkäytön seulomiseksi on käytössä AUDIT –lomake puheeksiottamisen välineenä. Lomake käydään läpi yhdessä huoltajan kanssa laajoissa terveystarkastuksissa.

Mikäli nuori tulee päihtyneenä kouluun tai muut viranomaiset tapaavat alle 18-vuotiaan päihtyneenä, tehdään hänestä lastensuojeluilmoitus. Poliisissa ollaan yhteydessä Ankkuri-tiimiin, joka ohjaa omalta osaltaan tilanteen jatkokäsittelyä. Ankkuritiimiin kuuluvat poliisien lisäksi sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja ja sosiaaliohjaaja. Lastensuojelusta tai Ankkuritiimistä nuori voidaan ohjata jatkokeskusteluihin päihteidenkäytöstä myös perhepalveluiden psykiatrisen sairaanhoitajan luokse. Koulu- ja nuorisotoimi, perhepalvelut ja poliisi tekevät tiivistä yhteistyötä sekä nuorten päihteidenkäytön ehkäisyssä että käyttöön puuttumisessa.

2.6 Kouluympäristöjen terveellisyys, turvallisuus ja kouluyhteisön hyvinvointi

2.6.1 Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset

Valtioneuvoston asetuksella (338/2011) halutaan tehostaa kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden säännöllistä seurantaa ja aktiivista kehittämistä moniammatillisena yhteistyönä. Yhteistyö toteutetaan oppilaitoksen ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveystarkastajan, työterveyshuollon henkilöstön, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastukset tehdään kolmen vuoden välein (Terveystarkastuslaki 16§).

Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana ympäristöterveydenhuollon edustaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja ja/tai -lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistöhoitaja.

2.6.2 Yhteistyö terveystarkastuksen ja terveystiedon opetuksen kanssa

Terveystarkastuksissa käydään läpi samoja aiheita ja teemoja, joita opiskellaan yläkoulun terveystiedon tunneilla ja alakouluissa terveystarkastuksen oppitunneilla. Terveystarkastaja voi pyydettäessä toimia myös asiantuntijana esimerkiksi ensiapua, murrosikä, seksuaaliterveyttä ja päihdekasvatusta sisältävillä oppitunneilla.

2.6.3 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koululaisten tapaturmista on ehkäistävissä suuri osa. Tapaturmariskien tiedostaminen ja tunnistaminen sekä niiden pohjalta mahdollisesti ympäristöön ja käyttäytymiseen tehtävät muutokset ovat keskeinen osa tapaturmien ehkäisyä.

Koulutapaturman sattuessa opettaja tai terveydenhoitaja täyttää Wilmassa tapaturmailmoituslomakkeen.

Kouluterveydenhuollossa oppilaille ja heidän vanhemmilleen annetaan tietoa tapaturmien ennaltaehkäisystä ja mm. turvalaitteiden kuten pyöräilykypärän ja heijastimien käytöstä. Pienissä koulutapaturmissa oppilas voidaan ohjata terveydenhoitajan luokse, mutta äkillisessä avun tarpeessa ohjataan suoraan terveystarkastuksen ensiapuun. Tilanteen vaatiessa jokainen on velvollinen antamaan ensiapua. Työnantaja järjestää henkilökunnalle ensiapukoulutusta.

2.7 Muu yhteisöllistä opiskeluhuoltoa tukeva toiminta

Kaikissa Ruskon kouluissa toimii oppilaskunta, johon kaikki koulun oppilaat kuuluvat. Oppilaat ovat joka luokalta valinneet edustajansa oppilaskunnan hallitukseen, joka kokoontuu säännöllisesti käsittelemään oppilaiden esiintuomia asioita. Oppilaskuntatoiminnan tavoitteena on herättää oppilaiden kiinnostus oman koulun kehittämistä kohtaan. Se on myös tärkeä osa lasten ja nuorten demokraattista toimintakulttuuria ja oppilaiden osallisuutta. Oppilaskunnan hallitukset ottavat kantaa koulun toiminnan suunnitteluun, tuovat esiin toiveitaan kouluyhteisön kehittämistä ja lähettävät osallistujan koulun yhteisöllisen opiskeluhuollon kokouksiin. Oppilaskunnan hallitusta luotsaa oman koulun opettaja.

Kouluissa yhteisöllistä hyvinvointityötä sisältyy monien oppiaineiden sisältöön. Oppitunneilla harjoitellaan oppiaineiden aiheiden ohella sosiaalisia taitoja ja myönteistä vuorovaikutusta mm. erilaisten toiminnallisten harjoitteiden, ryhmätöiden ja projektien avulla. Opettajien tehtävä on tukea luokkien ryhmädynamiikkaa, huolehtia työrauhasta ja luoda oppitunneille kannustavaa ja oppimista edistävää ilmapiiriä. Lukuvuodelle 2023-2024 koulutoimen yhteisinä teemoina ovat tunnetaidot ja lukutaidon edistäminen.

Yhteisöllistä hyvinvointityötä Ruskon kouluissa ovat erilaiset yhteiset juhlat, teemapäivät ja urheilutapahtumat. Nämä tapahtumat voivat olla kaikkien alakoulujen yhteisiä, ala- ja yläkoulujen yhteisiä tai esi- ja alkuopetuksen yhteisiä (esim. musiikki, näytelmä- ja elokuvaprojektit). Osassa yhteisiä yhteisöllisiä tapahtumia oppilaat itse ovat mukana tapahtumien suunnittelussa ja toteuttamisessa, mikä osaltaan edistää oppilaiden hyvinvointia ja lisää vastuunottoa ja muiden huomioonottamista.

Ruskolla käytössä on erilaisia toimintamalleja oppilaiden turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

- Kaikissa kouluissa toimii KIVA-tiimit tai KIVA-opettajat, jotka vastaavat kiusaamistapausten selvittelyistä ja toteuttavat vuosittain kiusaamiskyselyt ennen syyslomaa. Koulukohtaisesti kyselyn tulokset käydään läpi ja ryhdytään tarvittaessa epäkohdat korjaaviin toimenpiteisiin. Kiusaamiskyselyissä esiin nousseita asioita käsitellään tarvittaessa myös yhteisöllisissä opiskeluhuoltoryhmissä.
- KIVA-koulu -ohjelman mukaisia oppitunteja pidetään systemaattisesti 1., 4. ja 7. luokan oppilaille.
- *Tunnetaitojen harjoitteluun* on käytössä Askeleittain materiaaleja kaikille alakoulun ikäryhmille. Tämän lisäksi käytössä on jossain määrin osioita mm. Lion's quest ja Friends -ohjelmista.
- Opiskeluhuollon henkilöstö on yhdessä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa toteuttanut joillain luokka-asteilla oppituntikonaisuuksia mm. tunne- ja turvataidoista.
- Ruskon kunnassa on tarpeen mukaan toteutettu myös pienryhmätoimintaa esim. kaveritaitojen opettelua varten tai stressinkäsittelytaitojen kartuttamiseksi. Ryhmiä ovat vetäneet koulupsykologi ja -kuraattori. Joihinkin ryhmiin ovat opettajat ja vanhemmat saaneet ehdottaa osallistujia tai oppilas on itse voinut ilmoittautua mukaan. Osa ryhmistä on toteutettu opettajan kanssa yhdessä sovitulle ryhmälle ja tällöin ryhmään ovat osallistuneet esim. jonkin luokan kaikki pojat tai tytöt. Jatkossa erilaisia sosiaalisten ja elämönhallintataitojen ryhmiä on mahdollista järjestää myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
- Yläkoululla toteutetaan *tukioppilastoimintaa*. 9. luokan oppilaat ovat mukana 7. luokan ryhmäytystoiminnassa ja järjestävät koulussa erilaisia viihtyvyyttä lisääviä tapahtumia ja juhlia.
- Oppilaiden hyvinvointia Ruskolla on edistetty *välituntitoimintaa* kehittämällä. Alakouluissa on järjestetty mm. kaverivälitunteja, joissa eri luokka-asteiden oppilaat ohjataan toimimaan keskenään välitunneilla.
- Alakouluilla toteutetaan *kummiluokkatoimintaa*. Kummiluokkatoimintaan sisältyy erilaisia yhteisiä tapahtumia (esim. retkiä, taidepäiviä, pelihetkiä, ATK-projekteja). Opettajat ovat pääosin suunnitelleet tapahtumien sisällön ja oppilaat ovat toteuttaneet ne. Jatkossa lisätään oppilaiden osallisuutta myös suunnittelussa.

- Ruskon kouluissa järjestetään *Harrastamisen Suomen mallin* mukaista vapaa-ajan toimintaa koulupäivän yhteydessä ennen tai jälkeen koulupäivän. Harrastamisen kerhoja suunniteltaessa on kuultu oppilaita ja huoltajia ja pyritty koulukohtaisesti järjestämään oppilaita kiinnostavaa toimintaa. Syksyille 2023 on yläkouluun suunnitteilla mopo- ja kuntosalikerhot ja alakouluille suuri määrä erilaisia kerhoja.

3. YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO

Yksilökohtaisella opiskelu

huollolla tarkoitetaan yksittäiselle oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtainen opiskeluhoollto on aina oppilaan tai tämän huoltajan suostumukseen perustuvaa ja sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Yksilökohtainen opiskeluhoollto voi auttaa oppilasta, kun hänellä on oppimiseen tai opiskeluun liittyviä pulmia. Myös sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja mielialaan liittyvät pulmat voivat olla yksilökohtaiseen opiskeluhoolltoon ohjautumisen syinä. Joillain oppilailla esim. yksinäisyyteen, uupumukseen, vapaa-ajanviettoon ja perhesuhteisiin liittyvät pulmat voivat johtaa yksilökohtaisen opiskeluhoollton tuen piiriin.

Oppilaan fyysistä ja psyykkistä terveyttä, sosiaalista hyvinvointia ja koulussa selviytymistä arvioidaan hänen vahvuuksinaan ja haavoittuvuutenaan mm. oppimisessa, koulunkäynnissä ja kaverisuhteissa. Vahvuus on asia, joka sujuu arjessa tavallisesti, vaikka elämässä olisikin vaikeuksia. Haavoittuvuus on asia, joka aiheuttaa pulmia tällä hetkellä tai saattaa johtaa ongelmiin myöhemmin, jos oppilas ei saa tukea. Yksilökohtaisen opiskeluhoollton tuen tarvetta arvioitaessa mietitään, riittävätkö oppilaan, huoltajan ja opettajan keinot asiaan puuttumisessa, vai tarvitaanko laajemmin koulun ja lähiyhteisön tukea. Mikäli oppilas tarvitsee enemmän apua, tulee oppilas ohjata yksilökohtaisen opiskeluhoollton piiriin.

3.1 Yksilökohtaisen opiskeluhoollton järjestäminen

3.1.1 Oikeus saada opiskeluhoollton palveluita (15 ja 16 §)

Opiskelijalle on järjestettävä keskusteluaika opiskeluhoollton psykologin tai kuraattorin kanssa

- viimeistään seitsemäntenä työpäivänä pyynnöstä tai
- kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana työpäivänä.

Pyynnön voi esittää myös oppilaan huoltaja tai muu henkilö, eikä yhteydenottopyynnön muodolla ole merkitystä. Psykologin ja kuraattorin ammattitaitoon kuuluu kiireellisyyden ja oikean vastaanottajatahon arviointi.

Mikäli koulun työntekijä tai opiskeluhoollton työntekijä arvioi, että oppilas tarvitsee opiskeluhoollton psykologi- tai kuraattoripalveluja, on hänen viipymättä otettava yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin *yhdessä oppilaan kanssa* ja annettava tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

- Jos yhteydenottoa ei voida tehdä yhdessä oppilaan kanssa, on hänelle annettava tieto yhteydenotosta ja sen syistä sekä tieto keskustelumahdollisuudesta psykologin tai kuraattorin kanssa.
- Alaikäisen oppilaan huoltajalle on annettava tieto yhteydenotosta. Alaikäinen voi yhteydenoton kieltää, jos opiskeluhoollton palveluiden ammattihenkilö (= psykologi tai kuraattori) on arvioinut, että oppilas kykenee ikänsä, kehitystasonsa ja asian laadun puolesta kyseiseen päätökseen.
- Yhteydenottovelvollisuus koskee kaikkia kouluissa ja oppilashuollossa työskenteleviä.
- Myös muut henkilöt, jotka ovat ammatillisissa tehtävissään saaneet tietää oppilaan tuen tarpeesta, voivat ottaa yhteyttä opiskeluhoollton psykologiin tai kuraattoriin.
- Salassapitosäännökset eivät estä yhteydenottoa.

Oikeus tukeen ja ohjaukseen:

- Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella on oppilaalla oikeus riittävään tukeen ja ohjaukseen oppimiseen ja kehitykseen liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.
- Tarvittaessa oppilas on ohjattava muiden opiskeluhoollon palveluiden pariin tai muuhun kehitystä tukevaan toimintaa.
- Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja. (18 §)

Esiopetuksessa yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu huoltajan suostumukseen. Lapsen osallisuus ja toivomukset otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Terveydenhoitajan työaika on järjestettävä siten, että oppilas

- voi päästä vastaanotolle ilman ajanvarausta ja
- saa arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteyden kouluterveydenhuoltoon.

3.1.2 Opiskeluhoollon tiimi

Kun opettajalla herää huoli oppilaasta, tulee hänen ensin keskustella asiasta oppilaan kanssa ja ottaa yhteyttä huoltajaan. Mikäli oppilas tai huoltaja toivoo asian lisäselvittelyä ja oppilashuollollista tukea, opettaja voi kirjallisesti sopien heidän luvallaan tuoda asian opiskeluhoollon tiimin käsittelyyn. Tiimiin kuuluvat koulun terveydenhoitaja, koulupsykologi, -kuraattori ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Oppilaan asian käsitteleminen tiimissä on tarkoituksenmukaista erityisesti tilanteissa, joissa oppilaalla ei ole vielä kontaktia mihinkään tukitahoon ja asian luonteen vuoksi ei ole selkeää kuvaa siitä, kenelle opiskeluhoollon henkilöstöstä asian selvittely ja jatkotyöskentely kuuluu. Tiimi kokoontuu viikoittain sovittuna aikana Teams-sovelluksessa. Opettaja ilmoittaa asian opiskeluhoollon työntekijälle, joka varaa opettajalle ajan tiimin kokouksesta. Tiimissä opettaja kertoo aiheesta lyhyesti ja moniammatillisesti sovitaan, miten asiaa lähdetään hoitamaan eteenpäin.

3.2 Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminta

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa ja tapauskohtaisesti yksittäisen lapsen tai nuoren tai tietyn oppilasryhmän **tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palveluiden järjestämiseksi** (OHL 14 §). Opiskeluhoollon palveluita ovat kouluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilasryhmän asioita ei saa käsitellä yhteisöllisissä opiskeluhoolloryhmissä, joissa kokoonpano on pääosin kiinteä ja yksikkökohtaisesti jo ennakolta sovittu.

Milloin asiantuntijaryhmä kootaan?

- Asiantuntijaryhmä perustetaan, kun oppilaan oppimisen ja kehityksen tueksi tarvitaan **monialaista asiantuntijuutta**. Tätä voidaan tarvita niin oppimisen, psyykkisen tai fyysisen terveyden tai sosiaalisen hyvinvoinnin ongelmissa. Koulunkäyntiin heijastuvat perhetilanteiden ongelmat, lastensuojelulliset huolet tai kriisitilanteet vaativat monialaisen asiantuntijaryhmän.

- Kun luokan/aineenopettaja ja erityisopettajat suunnittelevat ja toteuttavat pedagogisia tukitoimia yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa, ei kyse ole monialaisesta asiantuntijaryhmästä. Opettaja voi tässä tilanteessa edelleen konsultoida (oppilaan/huoltajan luvalla tai nimettömästi) esimerkiksi koulukuraattoria tai –psykologia ilman, että vielä muodostetaan asiantuntijaryhmää.
- Monialainen asiantuntijaryhmä on kunnan perustason palveluita ja muodostaa olennaisen tärkeän varhaisen tuen keinon. Asiantuntijaryhmä kannattaa muodostaa matalalla kynnyksellä ja suhteellisen pienellä huolenportaalla. Tällöin ryhmän toiminta on tehokasta, vaikuttavaa ja mahdollisesti lyhytkestoista.
- Monialaisen asiantuntijaryhmän tehtävänä on jakaa asiantuntijuutta ja huolta työntekijöiden kesken, kuulla lapsen ja huoltajan huolet sekä tarjota ja suunnitella tarvittavat tukitoimet.
- **Ryhmää ei voi perustaa vastoin oppilaan tai hänen huoltajansa tahtoa – sen toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen.**

Miten asiantuntijaryhmä kootaan?

- Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon edustaja, jolla huoli herää. Ryhmää voi ehdottaa myös oppilas itse tai tämän huoltaja. Ryhmän kokoaja pohtii oppilaan ja huoltajan kanssa, keitä muita tarvitaan paikalle sekä sopii kokouksen ajankohdasta ja paikasta. Kenelläkään koulun henkilöstöön kuuluvalla ei ole automaattista jäsenyyttä ryhmässä.
- Alaikäinen (ja muu vajaavaltainen) **voi kieltää** huoltajaansa (tai muuta laillista edustajaansa) osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä kieltää itseään koskevien salassa pidettävien tietojen antamisen huoltajalleen, **jollei se selvästi ole hänen etunsa vastaista**. Tässä on otettava huomioon oppilaan ikä, kehitystaso, muut henkilökohtaiset ominaisuudet sekä asian laatu. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö (= koulupsykologi tai –kuraattori). (18 §)
- Mikäli alaikäisen katsotaan olevan kykenevä kieltämään huoltajaansa osallistumasta opiskeluhuoltoasiensa käsittelyyn, on päätös pyydettävä häneltä kirjallisena (liite 4).
- Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. (18 §)

Miten asiantuntijaryhmä toimii?

- Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan tai hänen huoltajiensa kanssa. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti (18 §). Lapsen mielipiteen kuuntelemisen tärkeyttä painottavat myös lastensuojelulaki (5 §) ja laki potilaan asemasta ja oikeuksista (7 ja 9 §).
- Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan tai hänen huoltajansa suostumukseen. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontuessa täytetään suostumuslomake, johon kirjataan kaikki oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet, joilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Suostumuslomake monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisessa täytetään aina, kun ryhmän kokoonpano vaihtuu. Tämän suostumuksen voi antaa huoltaja, jos alaikäisellä ei ole edellytyksiä itsenäiseen päätökseen (ikä, kehitystaso tai asian luonne). Suostumuslomake on erillisenä liitteenä (Liite 5).
- Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa kyseisen oppilaan opiskeluhoitokertomuksen laatimisesta (katso edempänä).
- Ryhmän jäsenillä on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus tiedonvaihtoon silloin, kun tiedot ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi.
- Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa (konsultoida) oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ilman, että näistä tulee ryhmän jäseniä. Neuvonpyynnössä voi kertoa salassa pidettäviä asioita, jos se on *välttämätöntä konsultaation suorittamiseksi* (Julkisuuslaki 26 §,3. mom.). Konsultaatioon ei tarvita oppilaan tai huoltajan lupaa, mutta siitä on hyvä heille kertoa.

3.3 Opiskeluhuollon kertomukset

- Opiskeluhoitokertomuksen kirjauksista vastaa asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö(=koollekutsuja).
- Kertomus laaditaan Wilmassa oppilaan tiedoissa muistiot –välilehdellä. Opiskeluhoitokertomuksesta ilmenevät seuraavat tiedot:
 1. nimi ja syntymäaika
 2. asian aihe ja vireille panija
 3. oppilaan tilanteen selvittämisen tai oppilaan kanssa työskentelyn aikana toteutetut toimenpiteet
 4. asiantuntijaryhmän kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa käsitellyt asiat, tehdyt päätökset, sovitut asiat ja toteuttamisen vastuuhenkilöt
 5. seuranta
 6. kirjauksen päivämäärä, kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.
- Jokaisesta kokouksesta tehdään oma opiskeluhoitokertomus edellä olevien ohjeiden mukaisesti. Kirjausvaiheessa lomakkeessa valitaan ne henkilöt, joilla on pääsy kertomuksen sähköiseen versioon.
- Opiskeluhoollon kertomukset muodostavat rekisterin, jota koulutuksen järjestäjä ylläpitää. Ruskon kunnan opiskeluhoollon rekisterin vastuuhenkilöinä toimivat koulusihteerit ja koordinoiva erityisopettaja. Tulosteet opiskeluhoitokertomuksista sekä niiden liitteenä olevista asiakirjoista säilytetään kuraattorin huoneen lukollisessa kassakaapissa.
- Rekisterin vastuuhenkilö täyttää opiskeluhoitokertomuksen kansilehden, johon on kirjattu oppilaan tiedot (nimi ja henkilötunnus), oppilaan yhteystiedot (osoite ja kotikunta) sekä oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot. Tämän lisäksi kansilehden kirjataan tietojen luovutusta koskevat tiedot, mikäli tietoja on luovutettu sivulliselle (mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu).
- Opiskeluhoitokertomuksen tiedot ovat ehdottomasti salassa pidettävää tietoa, joten tietoja ei saa antaa sivulliselle (= henkilö, joka ei osallistu asianomaisen oppilaan opiskeluhoollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen), jos siihen ei ole asianomaisen henkilön tai hänen laillisen edustajansa *kirjallista, yksilöityä suostumusta* (Liite 7) tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.
- Oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, on aikaisemman koulutuksen järjestäjän pyydettävä oppilaan tai tämän huoltajan kirjallinen suostumus siihen, että opiskeluhoollon kertomuksesta voidaan siirtää sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoollon jatkuvuuden kannalta.
- Terveydenhoitaja, koulukuraattori ja -psykologi tekevät tapaamisesta lisäksi omat kirjatukset käytössään oleviin asiakas/potilastietojärjestelmiin.

3.4 Opiskeluhoollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetuslain (36 h§) mukaan opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava opiskeluhoito. Opiskeluhoollollinen tuki kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä on oppilaalle kuitenkin vapaaehtoista. Koska koulunkäynnin epäämisen syyt voivat olla kovin moninaiset, ovat koulun käytännöt opiskeluhoollollisen tuen antamisessa yksilökohtaisia. Yksilökohtainen opiskeluhoitotyön henkilöstö pohtii huoltajien ja oppilaan kanssa, miten tukea hyödynnetään.

Vastaava kuraattori on ensisijainen henkilö opiskeluhoollosta, joka tarttuu työhön tarvittaessa. Vastaava kuraattori yhteistyössä koulun rehtorin kanssa sopii oppilaan opiskeluhoollollisesta tuesta erottamisen aikana ja kouluun tullessa. Oppilaalle suunniteltu tuki kirjataan oppimissuunitelmaksi.

3.5 Kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset

Laajat terveystarkastukset tehdään Ruskolla koulun alkaessa 1.luokalla, murrosiän alkaessa 5.luokalla ja jatko-opintoihin valmistauduttaessa 8.luokalla. Laajoissa terveystarkastuksissa terveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat lapsen terveydentilan lisäksi myös koko perheen hyvinvointia. Tarvittaessa muut perheen kanssa työskentelevät ammattihenkilöt voivat myös osallistua arvion tekemiseen (STM asetus 380/2009.) Tavoitteena on kokonais kuvan muodostaminen oppilaan, vanhempien ja perheen tilanteesta. Kokonaiskuva perustuu oppilaan ja vanhempien näkemyksiin, terveydenhoitajan ja lääkärin tutkimuksiin ja haastatteluun sekä opettajan näkemyksiin. Luokanopettaja/luokanvalvoja vastaa terveydenhoitajan lähettämään kyselyyn jokaisesta oppilaastaan. Opettajan arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista on tärkeä osa kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin arviointia ja tuen tarpeiden varhaista tunnistamista. Jos lapsi on erityisen tuen, terapian tai hoidon piirissä, huomioidaan näihin osallistuvien ammattilaisten näkemykset kokonaisarvion ja jatkosuunnitelman laatimisessa.

3.6 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen hoidetaan oppilaan, huoltajien, kouluterveydenhuollon ja esiopetuksen/koulun henkilöstön yhteistyönä. Sairauden vaatima hoito esiopetus-/koulupäivän aikana suunnitellaan ja toteutetaan oppilaskohtaisesti. Huoltajan ilmoittama oppilaan erityisruokavalio menee tiedoksi keittiölle, jotta keittiöhenkilökunta tietää valmistaa oppilaan tarvitseman dieetin hänen aloittaessaan koulunkäynnin. Koulukeittiöt pyytävät terveydenhoitajan tai lääkärin todistuksen tai ilmoituksen ruoka-allergiasta.

Diabeetikot: ennen koulun alkua järjestetään palaveri, jossa sovitaan lapsen ensisijainen tukihenkilö koulussa. Yhteisesti tehdään kirjallinen suunnitelma, johon kirjataan tarvittavat toimenpiteet ja kaikkien yhteistyötahojen puhelinnumerot. Terveydenhoitaja tiedottaa koulukeittiötä.

Muu sairaus: tarvittaessa tiedotetaan koulun henkilökuntaa, jos tiedottaminen on aiheellista esimerkiksi hoidon tai lääkityksen kannalta.

Esiopetuksessa käytetään Ruskon kunnan varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman pohjaa, joka täytetään yksilöllisesti lapsen hoidon tai lääkityksen toteuttamiseksi varhaiskasvatus- tai esiopetuspäivän aikana.

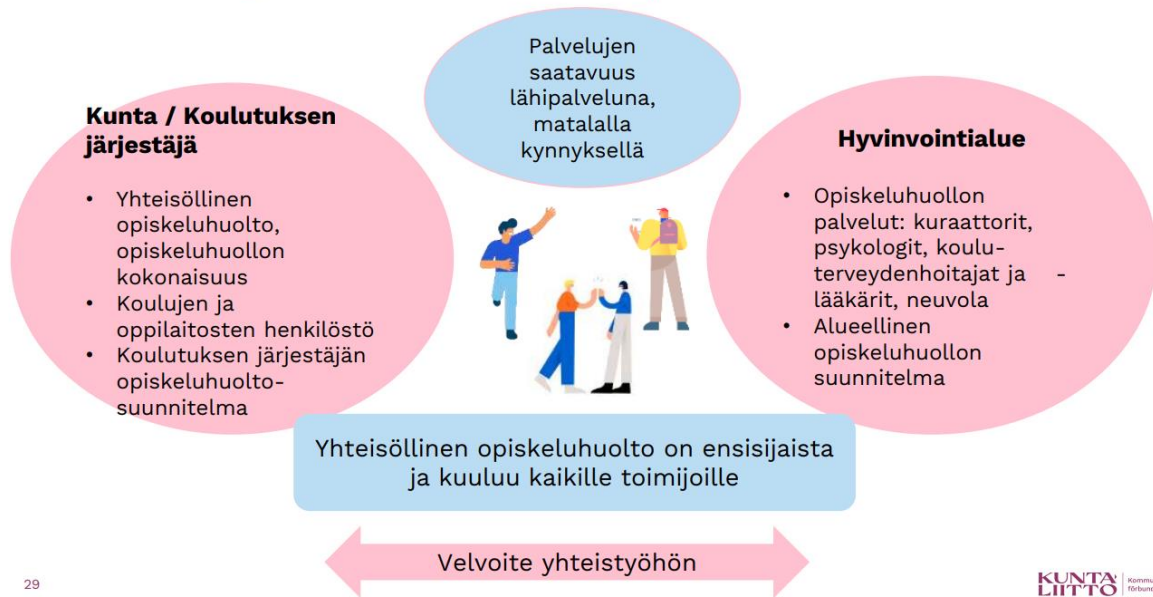
4. Yhteistyö oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

4.1 Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Hyvinvointialue ja kunnat yhdessä muodostavat *alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän*. Tähän ryhmään osallistuvat myös muut hyvinvointialueen koulutuksen järjestäjät. Rusko, Raisio ja Naantali muodostavat Varhan palvelualueen 5. Rusko pyrkii olemaan aktiivinen osallistuja, kun laaditaan alueellista opiskeluhoitosuunnitelmaa.

Koulutuksen järjestäjäkohtainen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä toimii yhdyspintana hyvinvointialueen toimijoihin.

Järjestämisen roolit opiskeluhollossa

4.2 Yhteistyö monialaisten toimijoiden kanssa

Ruskon oppilashuollossa tehdään yhteistyötä mm. perhepalveluiden, kehitysneuvolan sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Opiskeluholllon on mahdollista saada konsultaatiota ja koulutusta yhteistyötahoilta. Yksilökohtaisessa oppilashuollossa näiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä oppilaskohtaisesti sovitulla tavalla. Erikseen pyydettyä mm. perhepalvelut voivat osallistua kunnan laajennettuihin yhteisöllisiin opiskeluholllon kokouksiin kouluttamaan varhaiskasvatuksen ja koulutoimen henkilökuntaa sekä kertomaan tarjolla olevista palveluista ja toimintakäytännöistä. Opetustoimen henkilöstö voi konsultoida vastaavaa kuraattoria sosiaalitoimen palveluista.

4.2.1 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) perhekeskuspalvelut

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus tarjota kaikille asukkaille tarpeen mukaan sosiaalityön palveluja. Rusko hankkii sosiaalipalvelunsa Varhelta. Perhepalveluihin kuuluvat mm. lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö, perheneuvola ja lastensuojelun palvelut.

Palveluohjaaja

Varhassa toimii palveluohjaaja, jonka tehtäviä ovat lapsiperheiden kokonaistilanteen arviointi sekä erilaisten tukitoimien suunnittelu ja alkuvaiheen toteutus yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Palveluohjaaja vastaa osaltaan sosiaalihuoltolain mukaisten palvelutarpeen arviointien ja päätösten tekemisestä, tukitoimien koordinoinnista sekä alkuvaiheen suorasta asiakastyöstä. Työskentely tapahtuu tiiviissä yhteistyössä perheen ja perustason kanssa. Palveluohjaaja koordinoi lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelijärjestelmää.

Perheneuvola

Perheneuvola toteuttaa kasvatus- ja perheneuvontatehtävää, joka on sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu. Asiakkaina ovat lapset ja nuoret (0 – 18 vuotta), heidän vanhempansa ja muu lähiverkosto. Perheneuvonnan tavoitteena on luoda edellytykset lasten turvallisille kasvuoloille, lisätä perheiden ja

perheenjäsenten toimintakykyä ja psykososiaalista hyvinvointia sekä poistaa niitä haittaavia esteitä. Asiakkaat tulevat joko itse ilmoittautumalla tai lähetteellä.

Perheneuvolaan voi hakeutua, jos vanhemmilla on keskinäisiä ongelmia esim. parisuhteeseen, eroon tai erovanhemmuuteen liittyen tai perhettä on kohdannut muu kriisi esim. kuolema, vakava sairaus tai työttömyys. Vanhemmat voivat perheneuvolasta saada myös tukea ja keskusteluapua vanhempana olemiseen esim. lapsen kehitykseen ja vanhempana jaksamiseen liittyvissä asioissa. Perheneuvolaan voi olla yhteydessä myös lapsen tai nuoren oireilun vuoksi, mikä näkyy vaikeuksina kotona, koulussa, päivähoitossa tai kaverisuhteissa. Oireilu voi olla esim. uhmaa, aggressiivista tai epäsosiaalista käyttäytymistä, pelkoja tai fyysisiä oireita.

Perheneuvolan työmuotoja ovat puhelinneuvonta, keskustelut, vanhemmuuteen, perheeseen tai yksilöön liittyvät tutkimukset, pidempiaikaiset yksilö-, pari- ja perhehoitot sekä terapiat. Lisäksi perheneuvolasta voi saada perheasioiden sovittelua. Erilaiset ryhmät esim. Ihmeelliset vuodet ovat osa perheneuvolan työmuotoja. Perheneuvola konsultoi myös muita viranomaisia lasten ja perheiden pulmiin liittyvissä asioissa ja tekee verkostotyötä asiakasperheen asioissa. Perheneuvolassa työskentelee psykologeja ja sosiaalityöntekijöitä ja heillä on mahdollisuus lastenpsykiatrin konsultaatioon.

Psykiatrinen sairaanhoitaja

Varhan psykiatrinen sairaanhoitaja toimii Ruskolla tarjoten ruskolaisille lapsille, nuorille ja perheille matalan kynnyksen tukea ja apua haasteellisiin tilanteisiin. Psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanotolle voi hakeutua itse tai tulla opettajan, terveydenhoitajan, kuraattorin tai psykologin ohjaamana keskustelemaan luottamuksellisesti mieltä vaivaavista tai arkea hankaloittavista asioista. Lasten ja nuorten vanhemmat voivat myös ottaa yhteyttä, mikäli herää huolta lapsen tai nuoren kehityksestä, käyttäytymisestä, mielialasta tai hyvinvoinnista.

Pyydä apua! -nappi

Ruskon kunnan nettisivuilla on Pyydä apua! -nappi, jota voi painaa missä ja milloin tahansa. Tarkoituksena on tehdä avun pyynnöstä mahdollisimman helppo. Pyyntö voi laittaa joko nimellä tai nimettömänä. Yhteydenoton voi valita joko puhelimitse tai sähköpostilla. Pyyntöihin vastataan viimeistään seuraavana arkipäivänä. Pyydä apua! -napin kautta voi kysyä lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyvistä asioista. Napin kautta ohjataan, neuvotaan ja tehdään asiakastyötä yhteydenottojen jälkeen. Pyydä apua! -napin kautta voi myös viranomaiset ottaa yhteyttä.

4.2.2 Soihdu-yksikkö

Sosiaalihuoltolain mukainen ohjaus, neuvonta, palvelutarpeen arviointi ja lastensuojelutarpeen arviointi toteutetaan Varhan alueellisissa Soihdu-tiimeissä. Soihdu-tiimi koostuu monialaisesta sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattilaisten joukosta, jotka yhdessä asiakkaan kanssa kartoittavat asiakkaan tilanteen ja ohjaavat oikeiden palveluiden piiriin. Tiimit ottavat vastaan kiireettömät sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot, lastensuojeluilmoitukset ja ennakolliset lastensuojeluilmoitukset sekä vastaavat Pyydä apua -yhteydenottoihin.

Soihdu-tiimeihin voivat olla yhteydessä:

- hyvinvointialueen asukkaat sosiaalihuoltoon liittyvissä asioissa
- viranomaiset, jotka tarvitsevat konsultaatiota sosiaalihuoltoon liittyvissä asioissa

Soihtu-tiimit tarjoavat neuvontaa ja ohjausta arkisin klo 8.30-15. Raisio, Rusko, Naantali puh. 02- 410 7305. Tiimin työntekijät tapaavat asiakkaita Varhan toimipisteissä, jalkautuvat asiakkaiden koteihin ja osallistuvat verkostopalaveriin.

Mikäli haluat tehdä lastensuojeluilmoituksen, ennakollisen lastensuojeluilmoituksen tai yhdessä asianosaisen kanssa yhteydenoton sosiaalihuollon tarpeen arvioimiseksi, tee se sähköisesti.

→ www.varha.fi, sähköinen asiointi

Mikäli asia on kiireellinen ja vaatii välitöntä puuttumista (esim. epäily lapseen kohdistuneesta väkivallasta, laspen hoidosta vastuussa oleva aikuinen päihtynyt, lapsi itse päihtynyt, henkilö akuutisti vailla asuntoa tai muu akuutti huoli ihmisestä.

→ yhteys hätäkeskukseen 112 tai maakunnalliseen sosiaali- ja kriisipäivystykseen 02 262 6003

4.2.3 Kehitysneuvola

Kehitysneuvola on tarkoitettu niille lapsille ja nuorille, joilla on todettu tai epäillään olevan kehityksessä erityisongelmia, kuten kehitysviiveitä ja/tai oppimisvaikeuksia. Varhan kehitysneuvola palvelee myös ruskolaisia esiopetus- ja alakouluikäisten lasten perheitä, kun on tarve miettiä lapsen tutkimusta ja kuntoutusta tarkemmin monialaisena yhteistyönä. Kehitysneuvolan työryhmään kuuluvat terveyskeskuslääkäri, kehitysneuvolapsykologi, puheterapeutti, toimintaterapeutti ja fysioterapeutti. Kehitysneuvolan työryhmä tekee yksilökohtaisessa oppilashuollossa tiiviisti yhteistyötä oppilaskohtaisesti terveydenhoitajien, esiopetuksen ja koulun erityisopettajien sekä koulupsykologin kanssa. Kehitysneuvolan työryhmä laatii tutkimusten perusteella hoito- ja kuntoutussuunnitelman, tekee tarpeelliset lausunnot ja lähetteet sekä seuraa suositellut kuntoutuksen toteutumista ja tuloksia.

4.2.4 Varhan lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikka

Varhan lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikat vastaavat ruskolaisten, psykiatrasta erikoissairaanhoidon tarvitsevien lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä tutkimisesta ja hoitamisesta. Lastenpsykiatrian poliklinikka on tarkoitettu alle 13-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Nuorisopsykiatrian poliklinikalla tutkitaan ja hoidetaan 13-19 -vuotiaita nuoria. Poliklinikoille pääsemiseksi tarvitaan lähete koululääkäriltä.

4.2.5 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä

Oppimisen ja koulunkäynnin kolmiportaisen tuen prosessi sisältöineen on kuvattu Oppimisen tuen käsikirjassa. Tässä kuvataan opetushenkilöstön ja muiden asiantuntijoiden keskinäisen yhteistyön muotoja samoin kuin yhteistyötä oppilaan ja huoltajien kanssa.

Tehostetun tuen tarpeen arvioimiseksi tehdään pedagoginen arvio.

- Arvion laatimisesta vastaa esiopetuksessa esiopettaja, alakoulussa luokanopettaja ja yläkoulussa luokanvalvoja yhteistyössä muiden opettajien, erityisopettajan tai opinto-ohjaajan kanssa.

- Tehostetun tuen oppimissuunnitelma laaditaan yhdessä oppilaan, huoltajien ja niiden opettajien kanssa, jotka osallistuvat oppilaan tehostetun tuen antamiseen.
- Tehostetun tuen päätös tehdään moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa (esim. pedagogisessa tiimissä).

Eriyisen tuen tarpeen arvioimiseksi tehdään pedagoginen selvitys.

- Tehostetun tuen osoittautuessa riittämättömäksi erityisopettaja hankkii oppilaan opetuksesta vastaavilta selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä.
- Selvitys laaditaan opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä.
- Selvityksestä tulee ilmetä oppilaan kokonaistilanne ja hänen saamansa tehostettu tuki.
- Selvityksessä hyödynnetään tarvittaessa psykologin tai lääkärin lausuntoa tai vastaavaa sosiaalista selvitystä.
- Ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja huoltajaa. (Hallintolaki 34§)
- Eriyisen tuen päätöksen tekee johtava rehtori.

4.2.6 Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä (JoPo)

Joustavan perusopetuksen määrittely

”Joustavalla perusopetuksella eli JOPO:lla tarkoitetaan toimintamuotoja, joilla ehkäistään koulun keskeyttämistä ja nuorten jäämistä vaille päättötodistusta. Samalla varmistetaan nuorelle koulutuspaikka toisen asteen koulutuksessa. Toiminnassa on kysymys peruskoulun toimintatapojen ja opetusmenetelmien kehittämisestä niin, että ne vastaavat nykyistä paremmin nuorten yksilöllisiin tarpeisiin. Nuorten koulunkäynnin tukemiseksi käynnistetään oppilaan yksilöllisistä elämäntilanteista lähteviä opetusjärjestelyjä noudattaen kuitenkin perusopetuksen opetussuunnitelmaa, Opetuksessa painotetaan toiminnallisia työmuotoja ja opiskelua työpaikoilla, aidoissa työympäristöissä. Lisäksi kehitetään nuorten tukimuotoja, kuten ongelmien varhaista havaitsemista ja varhaisen puuttumisen keinoja, yksilöllisesti kohdennettuja tuki- ja neuvontapalveluja sekä toiminnallisia ja/tai työpainotteisia opetus- ja työmuotoja.

Toiminnassa tehostetaan niin ikään moniammatillista, eri organisaatioiden yhteistyötä, johon osallistuvat peruskoulut, kuntien nuoriso-, sosiaali- ja terveystoimi sekä ammatilliset oppilaitokset, lukiot ja mahdolliset nuorten työpajat. Myös vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä lisätään ja erilaisin työmuodoin pyritään tukemaan vanhempia näiden kasvatustyössä.” (Opetusministeriön julkaisu 2007:15)

Joustavan perusopetuksen tavoitteet

Joustavassa perusopetuksessa pyritään vaikuttamaan koulun toimintatapoihin ja laajemmin koulun toimintakulttuuriin. Joustavan perusopetuksen tavoitteena on (Opetusministeriön julkaisu 2007:15)

a) oppilaan kannalta

- ehkäistä ennakoita koulumotivaation heikkenemistä ja koulutuksesta putoamista sekä puuttua varhain havaittuihin ongelmiin
- tukea peruskoulun loppuunsaattamista, edistää toisen asteen koulutukseen siirtymistä yksilöllisellä tuella ja varmistaa jatko-opiskelupaikan saaminen
- antaa nuorille kokemuksia työpainotteisista opiskelumuodoista ja perehdyttää myös työelämään
- elämänhallintataitojen kehittyminen

b) koulujen kannalta

- kehittää ja ottaa käyttöön yksilöllisiä opiskelumuotoja, jotka perustuvat toiminnallisuuteen sekä käytännöllisten ja työpainotteisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen
- vakiinnuttaa em. työ – ja opiskelumuodot osaksi peruskoulun toimintaa
- edistää koulujen ja työelämän yhteistyötä
- tuoda moniammatillista osaamista luokkaan

- koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen tehokkaampi käyttö

c) opettajien työn kannalta

- edistää opettajien valmiuksia varhaiseen puuttumiseen ja tukeen tähtäävien työmuotojen hallinnassa ja kehittämisessä
- kehittää opettajien valmiuksia moniammatilliseen yhteistyöhön oppilaiden tukemisessa
- saada kokemuksia uusista toiminnallisista työpainotteisista menetelmistä

d) kunnan kannalta

- edistää eri hallinnon alojen kuten koulutoimen, nuorisotoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä oppilaiden kokonaistilanteiden hahmottamisessa ja hallinnassa
- kehittää uusia hallinnonalojen yhteistyöhön perustuvia, kouluhyvinvointia edistäviä toimintamuotoja ja toimintamalleja nuorten tukemiseen
- edistää toiminnan taloudellisuutta ja sosiaalihuollon kustannusten vähenemistä ehkäisemällä nuorten syrjäytymistä.

Joustava perusopetus Ruskolla

Joustava perusopetus on mahdollista toteuttaa pienryhmäopetuksena tai siten, että oppilas opiskelee joustavan perusopetuksen menetelmiä hyödyntäen omassa opiskeluryhmässään. Opiskelussa noudatetaan koulun opetussuunnitelman tavoitteita, mutta opetusjärjestelyt ovat joustavia ja yksilöllisiä. Opiskelu tapahtuu lähiopetuksena ja/tai työpaikkaoppimisena.

Jopo-oppilaille pyritään lukuvuoden aikana järjestämään intensiivijaksoja (leirit ym.). He osallistuvat (myös) muuhun koulun toimintaan, juhliin ja tapahtumiin. Jopo- oppilaille laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma ja pedagoginen arvio (tehostettu tuki). Jopo- luokkien opetuksesta vastaa erityisluokanopettaja. Hänen lisäksi oppitunteja voivat pitää myös aineopettajat.

Oppilasvalinta

Mahdollisuus joustavaan perusopetukseen huomioidaan, kun tehdään erityisen tuen oppilaan henkilökohtaista opintojen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa (HOJKS).

Oppilasvalinnan kriteereitä

- Oppilaalla on vaara jäädä vaille perusopetuksen päättötodistusta tai hänellä on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan (mm. heikko koulumotivaatio, alisuoriutuminen, runsaat poissaolot).
- Oppilas hyötyy työpainotteisuudesta ja toiminnallisista työtavoista sekä pienryhmäopetuksesta.
- Oppilas on riittävän aktiivinen ja pystyy jossain määrin itsenäiseen työskentelyyn, mikä on tarpeen erityisesti joustavassa perusopetuksessa.
- Oppilas ja hänen huoltajansa sitoutuvat jopo- opetukseen.
- Oppilaan oppimisvaikeudet eivät estä opiskelua joustavan perusopetuksen ryhmässä.

4.2.7 Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

(lähde: Kiinamylyn koulun nettisivut (<http://blog.edu.turku.fi/kiinamyly/>), jossa myös lisätietoa)

Lainsäädännön mukaan lapsen sairastuessa sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin (TYKS) alueella sairaalaopetuksesta vastaa Kiinamylyn koulu. Koulun tehtävänä on mahdollistaa perusopetuksen jatkuvuus myös sairaalajakson aikana.

Sairaalakoulujakson alkaessa sairaalaopettajat ovat yhteydessä vanhempien luvalla oppilaan omaan kouluun ja opetus suunnitellaan yhteistyössä oman koulun kanssa. Oppilaat noudattavat sairaalakoulussa ensisijaisesti oman koulun opetussuunnitelmaa / jakso- ja oppiainesuunnitelmaa ja oppilas saa

oppimateriaalinsa omasta koulustaan. Oppilaan koulupäivien pituus sovitaan yhteistyössä osastojen kanssa. Yhteistyössä laaditaan oppimissuunnitelma, joka kulkee oppilaan mukana. Oma koulu arvioi oppilaan yhteistyössä sairaalakoulun opettajan kanssa. Oma koulu ja vanhemmat toimittavat oppilaan koulukirjat sairaalakouluun. Halutessaan koulut voivat lähettää sairaalakouluun kopion oppilaan pedagogisesta suunnitelmasta.

Oppilaan siirtyessä takaisin oman koulun oppilaaksi, on koulun edustus mukana moniammatillisessa siirtopalaverissa. Tavoitteena on luoda olosuhteet ja toimet, jotta siirtyminen sujuisi mahdollisimman hyvin ja oppilaan vointia tukien.

Sairaalakoulusta on mahdollista saada myös konsultoivaa tukea kunnan kouluille ja sen työntekijöille.

4.2.8 Opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opiskeluhoitosuunnitelman laadinnassa ja yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnittelussa

Opetustoimen henkilöstön tehtävänä on päivittäin edistää ja tukea yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä. Opetustoimen henkilöstö osallistuu yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokouksiin säännöllisesti. Jokaisen oppimisyhteisön jäsenen tehtävänä on viestittää havaitsemistaan epäkohdista tai oppilaiden tai oppilasryhmien erityisistä pulmista.

4.3 Yhteistyö oppilaiden ja heidän perheidensä kanssa

Oppilaiden huoltajat ovat osa yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä. Laukolan, Hiidenvainion, Kirkonkylän ja Maunun kouluissa toimivat aktiiviset *vanhempainyhdistykset*. Näistä Hiidenvainion, Kirkonkylän ja Maunun koulujen vanhempainyhdistys on koulujen yhteinen. Yhdistysten kautta huoltajat voivat osallistua opiskeluhoitotyön suunnitteluun ja kehittämiseen. Tavoitteena on saada vanhempien edustus mukaan jokaiseen koulukohtaiseen yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokoukseen.

Kouluissa ja esiopetusyksiköissä järjestetään *vanhempainiltoja*, jotka voivat olla kaikkien oppilaiden vanhemmille tai kohdistettu tietyn ikäryhmän vanhemmille. Vanhempainilloista pyritään järjestämään osallistavia, jotta niiden kautta saadaan huoltajien ääntä kuuluviin koulutyöhön ja oppilaiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Ajoittain koulutoimi järjestää esim. kolmannen sektorin toimijoiden ja vanhempainyhdistysten kanssa yhteistyössä vanhemmille tarkoitettuja luentotilaisuuksia ja –tapahtumia ajankohtaisista aiheista.

Kouluissa järjestään kolmen vuoden välein syyskuussa *Kodin ja koulun päivä*, jolloin oppilailla on lauantaina koulupäivä ja vanhemmat ovat tervetulleita kouluun seuraamaan opetusta ja tutustumaan koulun toimintaan.

Opettajat pitävät lukuvuosittain *vanhempainvartteja ja arviointikeskusteluja*, joissa he tapaavat oppilaiden vanhempia henkilökohtaisesti. Tässä yhteydessä vanhemmat voivat yksittäistä oppilasta koskevien asioiden lisäksi nostaa esiin yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön liittyviä asioita.

4.3.1 Opiskeluhoitotyön periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Tiedottaminen oppilaille

Oppilaat saavat tietoa koulun ja oppilaan käytettävissä olevista opiskeluhoitotyön palveluista sekä huoltajiltaan että koulun opettajilta ja muulta henkilökunnalta. Oppilaat osallistuvat yhdessä huoltajiensa kanssa 1.

luokalle tullessaan laajennettuun terveystarkastukseen, jossa oppilas saa tietoa kouluterveydenhuollon palveluista. Terveystarkastaja tiedottaa oppilaita vuosittain palveluistaan. Lukuvuoden aikana koulupsykologi ja –kuraattori käyvät alakoulujen luokissa erikseen sovittavalla tavalla esittäytymässä ja kertomassa omasta työstään. Erityisopettaja(t) ja opiskeluhoito käyvät kertomassa tuleville 7. luokkalaisten yläkoulun käytännöistä ja opiskeluhoitoon palveluista 6. luokan keväällä. Opiskeluhoitoon periaatteet on kuvattu kunkin koulun lukuvuosiedotteessa, joka jaetaan jokaiseen kotiin lukuvuoden alussa. Näillä toimenpiteillä pyritään oppilaita tiedottamaan aiempaa tehokkaammin opiskeluhoitoon palveluista ja tuomaan opiskeluhoitoon henkilöstöä näkyvämmäksi koulun arjessa.

Tiedottaminen huoltajille

Kouluun tutustumisen yhteydessä vanhemmille järjestetään infotilaisuus, jossa vanhemmille kerrotaan koulun yhteisöllisestä ja yksilökohtaisesta oppilashuollosta. Tilaisuudessa yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toimijat esittäytyvät ja kertovat omasta roolistaan oppilashuollossa. Tulevien 7. luokkalaisten vanhemmille järjestetään 6. luokan keväällä infotilaisuus, jossa opiskeluhoitoon toimijat ovat mukana. Opiskeluhoitoon periaatteet on kuvattu kunkin koulun lukuvuosiedotteessa, joka jaetaan jokaiseen kotiin lukuvuoden alussa. Myös kunnan internetsivuilta löytyy tietoa opiskeluhoitoon periaatteista ja menettelytavoista Ruskolla. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toiminnan prosessikuvaus jaetaan niille huoltajille, joiden lapsi tai nuori on ohjattu yksilökohtaisen opiskeluhoitoon piiriin. Vanhempainyhdistyksiä ja –toimikuntaa käytetään tiedottamiskanavana vanhempien ja opiskeluhoitoon välillä. Opiskeluhoitoon suunnitelma on luettavissa kunnan internetsivuilla ja Wilmassa.

Tiedottaminen yhteistyötahoille

Opiskeluhoitosuunnitelma on luettavissa kunnan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen internetsivuilla. Wilmassa tiedote, josta on linkki internetsivuille. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toiminnasta laadittava prosessikuvaus jaetaan koulujen henkilöstölle, muille lasten ja nuorten kanssa toimiville tahoille Ruskon kunnassa sekä yhteistyökumppaneille, mm. Varhan perhekeskus, perheneuvola, Varhan lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikka.

5. SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI

5.1 Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja huolehtia siitä, että oppilas suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyy asiallisesti ja muita kiusaamatta ja syrjimättä. (POL 29§ 1 mom. ja 35§ 2 mom.) Järjestyssäännöillä on tarkoitus edistää esiopetuksen/koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. (POL 29§ 4 mom.) Järjestyssäännöt valmistellaan yhteistyössä koulun henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden kanssa. Koulun oppilaskuntaa kuullaan järjestyssääntöjä laadittaessa. (POL 3 § 3 mom, 47 a § 1 ja 3 mom.) Järjestyssäännöt löytyvät yksikkökohtaisista työsuunnitelmista.

5.2 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä

Ruskon esi- ja perusopetuksessa on asiakirjat ”Suunnitelma lasten/oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä”.

Suunnitelma lasten/oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sisältää tietoa kiusaamisen ilmiöistä, kiusaamiseen puuttuvan toimintamallin (KIVA) ja toimintaohjeita kouluissa mahdollisesti tapahtuviin erilaisiin lainvastaisiin tekoihin reagoimiseksi. Koulujen kiusaamisenvastaisen suunnitelman toteuttamisesta vastaa kunkin koulun nimetty KIVA-opettaja.

Suunnitelmassa kuvataan opettajan, päiväkodin johtajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai matkalla esiopetukseen tai kotiin tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan lapsen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Suunnitelman yhteydessä on myös lomakkeet mahdollisten väkivaltatilanteiden ja esineen takavarikointi-/oppilaan fyysisen rajoittamisen tilanteiden kirjaamiseksi. Lomake toimitetaan esihenkilölle, joka ryhtyy asianosaisen kanssa keskusteltuaan toimenpiteisiin oppilaan saattamiseksi opiskeluhuollon palveluiden piiriin ja/tai henkilökunnan jäsenen saattamiseksi työterveyshuoltoon.

Suunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Suunnitelmasta tiedotetaan opettajia aina lukuvuoden aluksi.

5.2.1 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulukuljetusten odotusajoista säädetään perusopetuslaissa (32 §) seuraavasti:

- Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (24.6.2010/642)
- Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Ruskon opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on vahvistanut koulukuljetusperiaatteet esi- ja perusopetuksessa mm. vaikeiden ja vaarallisten kulkuolosuhteiden osalta.

Koulun tehtävänä on kuulla ja tiedottaa koulumatkan aikana tapahtuneesta kiusaamisesta ja syrjinnästä.

5.3 Kriisisuunnitelma ja kriisiryhmän toiminta

Jokaisella yksiköllä on oma kriisisuunnitelma ja kriisiryhmä, jonka tehtävät on määritelty tuossa suunnitelmassa. Varhaiskasvatuksella ja esiopetuksella on yhteinen kriisisuunnitelma.

6. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Yksikkökohtaiset opiskeluhoitoryhmät seuraavat opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista. Ryhmä saa tietoa opiskeluhoollon toteutumisesta ja tarpeista kouluhenkilöstöltä, opiskeluhoollon asiantuntijoilta, yhteistyötahoilta, oppilailta ja huoltajilta. Ryhmä käyttää arvioinnissa, seurannassa ja toiminnan suunnittelussa apuna myös säännöllisesti tehtyjen kyselyiden ja selvitysten tuloksia oppilaiden terveydestä ja hyvinvoinnista sekä kouluympäristön turvallisuudesta.

Laatijat: johtava rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, Maunun koulun rehtori, Hiidenvainion päiväkodin johtaja, opinto-ohjaaja, erityisluokanopettaja, vastaava kuraattori, kuraattori, terveydenhoitaja, koulupsykologi
Päivämäärä: 30.8.2023

7. LIITTEET

Liite 1

Ruskon kunnan yhteisöllisen opiskeluhoollon

VUOSIKELLO

ELOKUU	<ul style="list-style-type: none">• yksikkökohtaiset yhteisöllisen opiskeluhoollon lukuvuosiakataulut
SYYSKUU	<ul style="list-style-type: none">• opettajakokouksessa käytäntöjen esittely/kertaus
LOKAKUU	<ul style="list-style-type: none">• laajennettu opiskeluhoolto, syksyn tapaaminen (loka-marraskuu)
MARRASKUU	
JOULUKUU	
TAMMIKUU	<ul style="list-style-type: none">• syksyn arviointia
HELMIKUU	<ul style="list-style-type: none">• laajennettu opiskeluhooltotapaaminen
MAALISKUU	
HUHTIKUU	<ul style="list-style-type: none">• laajennettu opiskeluhooltotapaaminen, sidosryhmät
TOUKOKUU	<ul style="list-style-type: none">• opiskeluhoollon itsearviointia• ensi lukuvuoden suunnittelua

NUORTEN PÄIHDEMITTARI (ADSUME)

Nimi: _____

Syntymäaika _____

Tämän koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kyselyn tavoitteena on arvioida mahdollista päihteiden käyttöäsi. Terveydenhoitaja keskusteleee luottamuksellisesti päihdemittarin tuloksesta kanssasi terveystarkastuksen yhteydessä.

Merkitse vaihtoehdot, jotka kuvaavat sinun päihteiden käyttöäsi viimeisen vuoden aikana.

1. Tupakoitko tai käytätkö nuuskaa?

0. En

1. Tupakoin (käytän nuuskaa) satunnaisesti

2. Tupakoin (käytän nuuskaa) päivittäin

Minkä ikäisenä aloitit tupakoinnin? _____

2. Oletko kokeillut tai käyttänyt päihteitä viimeisen vuoden aikana?

0. En

1. Alkoholia (ei huomioida maistamista esim. lusikallisen verran)

4. Lääkkeitä, että saisin "pään sekaisin"

4. Liuotinaiteita (imppaaminen)

4. Huumausaineita, mitä _____

4. Jotain muita päihteitä, mitä _____

5. Alkoholia ja edellä mainittuja aineita samaan aikaan (sekäkäyttö)

Minkä ikäisenä kokeilit ensikerran? _____

Jos vastasit edelliseen kysymykseen "En", voit siirtyä kysymykseen 14.

3. Kuinka usein olet kokeillut tai käyttänyt muita päihteitä kuin tupakkaa viimeisen vuoden aikana?

1. 1–3 kertaa

2. 4–6 kertaa

3. Noin kerran kuukaudessa

4. Pari kertaa kuukaudessa

5. Kerran viikossa tai useammin

Milloin käytit viimeksi ja mitä _____

4. Kuinka monta annosta alkoholia juot yleensä niinä päivinä, jolloin käytät alkoholia? (Annosten laskeminen, katso seuraava taulukko)

0. En käytä alkoholia

1. 1–2 annosta

2. 3–4 annosta

3. 5–6 annosta

4. 7 annosta tai enemmän, montako _____

5. Oletko myöhästynyt, lähtenyt kesken päivän tai jäänyt pois koulusta päihteiden käyttösi takia?

0. En koskaan 1. Kerran

3. 2–3 kertaa 4. 4 kertaa tai useammin

Liite 2a

Alkoholiannoksella tarkoitetaan:

pullo (0,33 l) keskiolutta tai siideriä tai reilu puoli lasia (12 cl) mietoa viiniä tai vajaa puoli lasia (8 cl) väkevää viiniä tai vajaa neljännes lasia (4 cl) viinaa

Esimerkkejä:

0,5 l siideriä tai keskiolutta on 1,5 annosta

0,3 l pullo A-olutta on 1,5 annosta

3/4 litran pullo mietoa viiniä on 6 annosta

0,5 l pullo viinaa on 13 annosta

1 "six-pack" keskiolutta (0,33 l x 6) 6 annosta

6. Oletko toiminut päihtyneenä seuraavilla tavoilla viimeisen vuoden aikana? (Yksi tai useampi rengastus)

Olen satuttanut itseäni.

Olen satuttanut toista.

Olen ollut autossa, jota on ajanut päihtynyt.

Olen ajanut itse päihtyneenä ajoneuvoa.

Olen rikkonut omaisuutta tai varastanut.

Olen ollut seksisuhteessa, jota olen katunut jälkeenpäin.

En ole joutunut mihinkään vaikeuksiin.

Jos et ole joutunut vaikeuksiin, voit siirtyä kysymykseen 8.

7. Kuinka usein olet toiminut edellä mainitulla tavalla?

1. Kerran 2. Kahdesti 4. Useammin

8. Kuinka usein päihtymisen jälkeen olet unohtanut, mitä teit tai mitä tapahtui? ("Menikö muisti?")

0. En kertaakaan 1. Kerran 3. Useammin

9. Oletko "sammunut"?

0. En kertaakaan 1. Kerran 4. Useammin

10. Miksi käytät päihteitä?

Seuran vuoksi kavereiden kanssa

Hauskanpitoon

Rentoutumiseen

Helpottaakseni pahaa oloa

Humalan vuoksi tai saadakseni "pääni sekaisin"

Jonkin muun syyn takia, minkä _____

11. Millaiseksi arvioit oman päihteiden käyttösi?

12. Onko joku läheisesi tai ystäväsi ollut huolissaan päihteiden käytöstäsi tai ehdottanut, että vähentäisit sitä?

Ei

Keskusteltu kerran

Keskusteltu useita kertoja

13. Tietävätkö vanhempasi, että käytät päihteitä?

- Kyllä
 Kyllä, mutta eivät tiedä kuinka paljon käytän.
 Eivät

14. Kuuluuko lähiystäväpiiriisi joku, joka on kokeillut huumausaineita?

- Ei Yksi henkilö
 2–5 henkilöä Useampi kuin 5 henkilöä

15. Miten vaikeaksi tai helpoksi arvioit nuorten mahdollisuudet hankkia huumausaineita paikkakunnallasi?

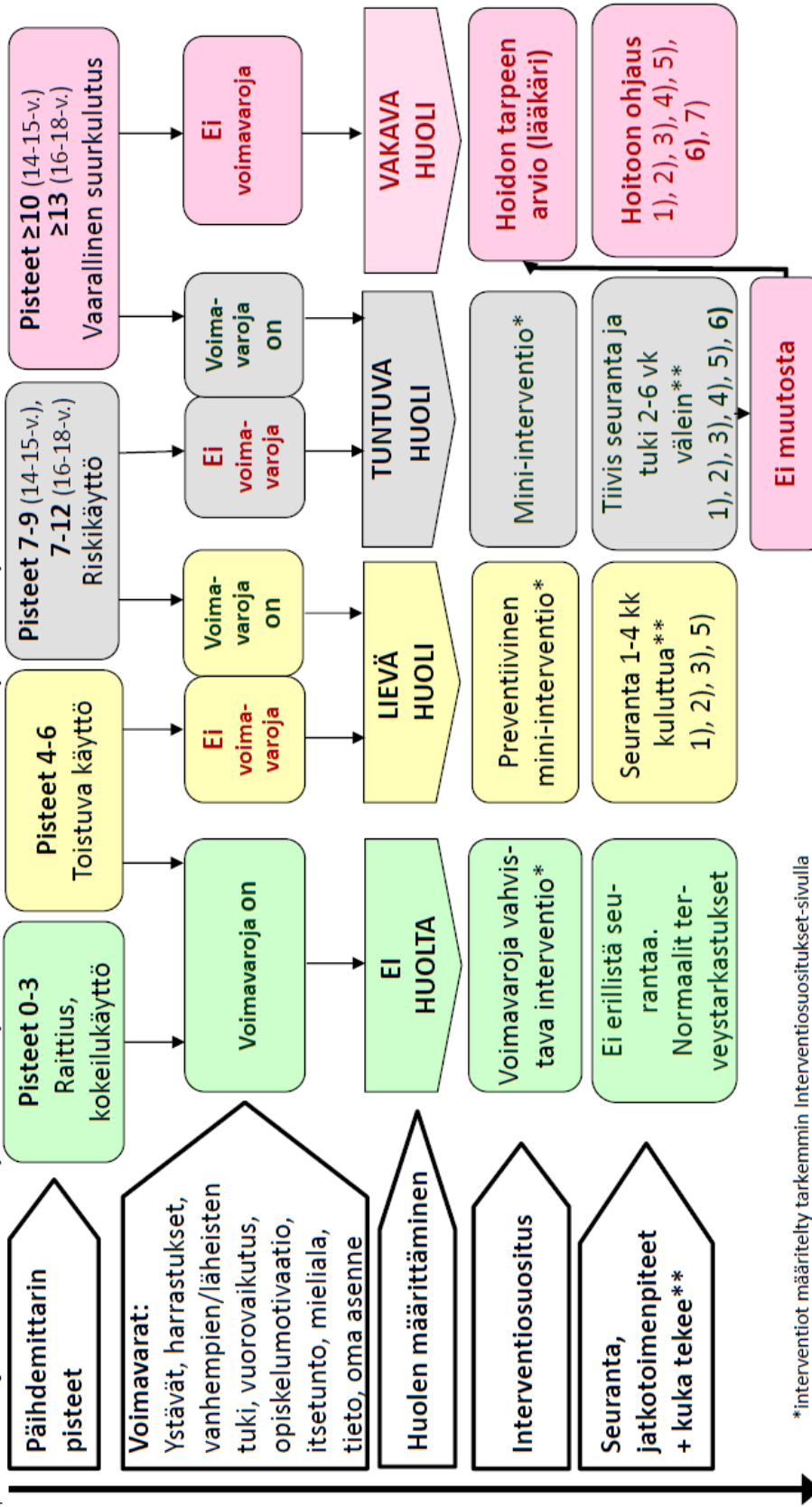
- Vaikeaksi En osaa sanoa Helpoksi

16. Mitä olet keskustellut vanhempiesi kanssa nuorten päihteiden käytöstä? _____

17. Mitä mieltä yleensä olet ikäistesi nuorten päihteiden käytöstä?

(Pirskanen 2007, 2011)

Nuorten päihdemittarin (ADSUME) toimintakaavio: Raisio (Rusko?)

*interventiot määritelty tarkemmin Interventiosuositukset-sivulla

** seurantavastuu interventioon tehneellä työntekijällä, joka voi sopia seurantavastuun siirtymisen muualle (esim. psyk.sh, kuraattori, th, Omin jaloin -työntekijä, Ohukainen, lääkäri)

- 1) Nuoren muutosvalmius
- 2) Perheen/läheisten tuki
- 3) Yhteys huoltajaan
- 4) Yhteistyö lääkärin kanssa
- 5) Yhteistyö opinto-ohjaajan, kuraattorin, oppilashuoltoryhmän ja lastensuojelun kanssa
- 6) Lastensuojelun konsultointi ja/tai lastensuojeluilmoitus
- 7) Verkosto-/hoitokokous: sovitaan yhteistyöstä, vastuunjaosta

Tärkeää pohdittavaa:

- Onko nuorella taitoa/motivaatiota muutokseen?
- Onko nuoren käyttäytymisessä, koulukäynnissä tai perhesuhteissa selvää huolta ja puuttumisen tarvetta?
- Onko seurantakäynnillä tapahtunut muutosta päihteiden käytössä?
- Pystyykö huoltaja ottamaan vastuuta nuoren riskikäyttäytymisestä?

Alkuperäinen lähde: Pirskanen (2011)

Interventiosuosituksheet

Pisteet	Kuvaus nuoren päihteidenkäytöstä		Huolen vyöhykkeen ja yhteistyön tarpeen määrittäminen	Interventiosuosituksheet
	Alkoholi ja tupakka ¹⁾	Muut päihteet ²⁾		
0 – 3 p.		Raitis nuori tai satunnainen kokeilu	Ei huolta	<p>Voimavaroja vahvistava interventio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Myönteinen palaute raittiudesta tai pohdinta satunnaisista kokeiluista - Keskustelu selviämiskeinoista tilanteissa, joissa päihteitä saatetaan tarjota ja alkoholin kohtuunnokista sekä tilannevaihteluista.
4 – 6 p.		Toistuva käyttö	Lievä huoli	<p>Preventiivinen mini-interventio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveydenhoitajan/kuraattorin/sosiaalityöntekijän/nuorisotyöntekijän ja tarvittaessa lääkärin varhainen puheeksi ottaminen - Yhteys myös nuoren vanhempiin/hooltajiin - Empaattinen, samalla kuitenkin jämäkkä tilanteen pohdinta nuoren kanssa - Nuoren oma arvio tilanteesta, keskustelu esim. joukkoharhasta - Rohkaistaan nuorta arvioimaan / muuttamaan käyttäytymistään - Voimaannuttava keskustelu hyvää oloa tuottavasta, päihteettömästä toiminnasta (ulkoulu, lukeminen, musiikin kuuntelu yms. rentoutumisen muodot, ystävien ja perheen kanssa oleminen, riittävä uni jne.) - Kirjallinen materiaali neuvonnan tueksi. - Sovitaan nuoren kanssa seuranta-aikataama 1 – 4 kuukauden kuluttua.
7 – 9 p. 14–15- vuotiaat	6 p.	Riskikäyttö, johon voi liittyä haitallisia seuraamuksia ja toleranssin kasvun vaara	Tuntuva huoli , ns. huolen harmaa vyöhyke, joka määrittyy iän ja tilannearvion mukaan.	<p>Mini-interventio (edellisten lisäksi)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveydenhoitajan/kuraattorin/sosiaalityöntekijän/nuorisotyöntekijän ja tarvittaessa lääkärin huolen ilmaiseminen, rakentava kommentointi tilanteesta, neuvonta, motivointi, mielialaseula - Aina yhteys vanhempiin/hooltajaan, perustellaan vanhempien vastuuta alaikäisen lapsen asioissa - Keskustelu nuoren omasta arviosta, vastuusta ja muutoshalukkuudesta - Päihde- ja mt-yksikön konsultaatio ja tuki tarvittaessa - Seuranta (th, lääkäri, psyk. sairaanhoitaja, Omin jaloin -työntekijä, Ohukaisen työntekijä, kuraattori) ja tarvittaessa hoidon tarpeen arviointi (lääkäri) - Yhteistyön tiivistäminen oppilashuoltotyöryhmän kanssa, koulunkäynnin ja poissaolojen seuranta jne. - Lastensuojeluilmoitus
≥10 p. 14–15- vuotiaat	≥ 7 p.	Vaarallinen suurkulutus - käyttöön liittyy vakavia riskejä, jotka vaarantavat nuoren terveyttä ja kehitystä	Vakava huoli - huolta on paljon ja jatkuvasti, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon omat keinot loppumassa, lisävoimavaroja saatava hoitoprosessiin	<p>Tarvittavan hoidon järjestäminen (edellisten lisäksi)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lääkärin arvio ja nuoren ohjaus tarvittavaan hoitoon esim. Turun nuorisoseama, päihde- ja mt-yksikkö (yli 16-vuotiaat), osastohoito - Päihde- ja mt-yksikön konsultaatio ja tuki tarvittaessa - Sovitaan yhteydenpidosta kodin ja lastensuojelun kanssa - Seuranta ja toiminnan perustelu nuorelle
≥13 p. 16–18- vuotiaat				

¹⁾ Kysymysten 1–9 pisteet lasketaan yhteen

²⁾ Kysymysten 2 ja 3 pisteet lasketaan erikseen yhteen

KIELTO

Nimi (hetu)
Osoite

- 1) Huoltajani eivät saa osallistua minua koskevan oppilashuollollisen asian käsittelyyn, jollei se ole etuni vastaista (OHL 18 §). Alla on huoltaja(t), joita kiello koskee.

Huoltaja
Huoltaja

- 2) Huoltajalleni/huoltajilleni ei saa antaa salassa pidettävää tietoa oppilashuollollisista asioistani, jollei se ole etuni vastaista (OHL 18 §). Alla on huoltaja(t), joita kiello koskee.

Huoltaja
Huoltaja

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (18 §):

- Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa.
- Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, **painavasta syystä** kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, **jollei se selvästi ole hänen etunsa vastaista**.
- Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Arvion etuni toteutumisesta on tehnyt seuraava sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö:

Paikka ja aika

Oppilaan allekirjoitus ja nimenselvennys

SUOSTUMUS OPISKELUHUOLTOASIAN KÄSITTELYYN

(Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 19§: osallistuminen monialaiseen asiantuntijaryhmään)

Oppilaan nimi: _____

Oppilaan asiassa koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän (=henkilöt, jotka osallistuvat opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen) kokoonpano:

työntekijän/osallistujan nimi

ammatti- tai virka-asema/suhde lapseen

Oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi (OHL 23§)

Ryhmän jäsenillä on oikeus lisäksi pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26§:n 3 momentissa säädetään (OHL 19§).

Paikka ja aika

Oppilaan allekirjoitus

Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys

SUOSTUMUS

Liite 7

- tiedon antoon sivulliselle (OHL 22§ 2 mom. 1 -kohta)

Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu asianomaisen opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin.

Nimi (hetu)	
Osoite	
Huoltaja	Puhelin
Osoite	Sähköposti
Huoltaja	Puhelin
Osoite	Sähköposti

Seuraavia opiskeluhoillon asiakirjoissa olevia tietoja:

saa luovuttaa seuraavalle taholle:

Tietojen luovutuksesta vastaa: _____

Ruskolla ____ / ____ 20____

Oppilaan ja/tai huoltajien allekirjoitukset ja nimenselvennykset